

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC
Ústav informatiky a aplikované matematiky

Analýza vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice
Analysis of the Impact of the Coronavirus Crisis on Tourism in the Czech Republic

Bakalářská práce

Ondřej Svobodník
Vedoucí práce: Mgr. Jan Wossala, Ph.D.

Olomouc 2021

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice zpracoval samostatně a s použitím pouze uvedené literatury a zdrojů. Tištěná verze se shoduje s elektronickou verzí na CD nosiči a elektronickou verzí vloženou do IS/STAG.

V Olomouci dne 10.3.2021

Ondřej Svobodník

PODĚKOVÁNÍ

Velice rád bych poděkoval svému vedoucímu práce Mgr. Janu Wossalovi, Ph.D., za odborné a vstřícné vedení, cenné rady a ochotu v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Moravská vysoká škola Olomouc

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Ondřej Svobodník
Osobní číslo:	M18048
Studijní program:	B6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Podniková ekonomika a management
Téma práce:	Analýza vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v ČR
Zadávací katedra:	Ústav informatiky a aplikované matematiky

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Teoretická část
3. Metodická část
4. Praktická část
5. Závěr

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.
2. PLZÁKOVÁ, Lucie, Šárka TITTELBACHOVÁ a Petr STUDNIČKA. *Analýza vývoje cestovního ruchu v ČR pro zpracování analytické části Konceptce státní politiky cestovního ruchu ČR 2021?2030 (kapitoly 4 a 5.6)*. Brno, 2019. 166 s.
3. RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
4. PLZÁKOVÁ, Lucie a Petr STUDNIČKA. *Řízení cestovního ruchu v České republice – minulost, současnost, budoucnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-593-1.
5. LOCHMANNOVÁ, Alena. *Cestovní ruch*. Prostějov: Computer Media, 2015. ISBN 978-80-7402-216-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jan WOSSLALA, Ph.D.

Ústav informatiky a aplikované matematiky

Datum zadání bakalářské práce:

24. dubna 2020

Termín odevzdání bakalářské práce:

31. března 2021

Podpis studenta: *Štebák*

Datum: *10. 5. 2021*

Podpis vedoucího práce:

Datum: *10. 3. 2021*

Mgr. Irena KOVAČIČINOVÁ
prorektorka

Mgr. Jan WOSSLALA, Ph.D.
manažer ústavu

V Olomouci dne 4. března 2021

Obsah

Úvod.....	7
I. Teoretická část	9
1. Vymezení cestovního ruchu	9
1.1. Definice turismu	9
1.2. Účastníci cestovního ruchu.....	10
1.3. Subjekt cestovního ruchu.....	11
1.4. Objekt cestovního ruchu	11
1.5. Předmět cestovního ruchu.....	12
1.6. Základní druhy turismu.....	12
2. Faktory ovlivňující cestovní ruch	13
2.1. Politické a bezpečnostní faktory	13
2.2. Technicko-technologické faktory	14
2.3. Ekonomické faktory.....	15
2.4. Ekologické faktory.....	17
2.5. Demografické faktory	17
2.6. Sociální faktory.....	19
3. Cestovní ruch v České republice	20
3.1. Historie cestovního ruchu v ČR.....	20
3.2. Kvalita cestovního ruchu v České republice.....	23
3.3. Ekonomika cestovního ruchu v ČR	25
3.4. Řízení cestovního ruchu v ČR	28
4. Turismus v období 2020-2021	31
4.1. Omezení zasahující cestovní ruch.....	32
4.2. Aktuální trendy v turismu	34
II. Praktická část – Analytická.....	36
5. Vliv koronaviru na vybrané ukazatele cestovního ruchu.....	36

5.1.	První kvartál roku	36
5.1.1.	Popis aktuální situace	36
5.1.2.	Bilanční saldo cestovního ruchu.....	38
5.1.3.	Chování rezidentů v cestovním ruchu	39
5.2.	Druhý kvartál roku.....	46
5.2.1.	Popis aktuální situace	46
5.2.2.	Bilanční saldo cestovního ruchu.....	47
5.2.3.	Chování rezidentů v cestovním ruchu	49
5.3.	Třetí kvartál roku	56
5.3.1.	Popis aktuální situace	56
5.3.2.	Bilanční saldo cestovního ruchu.....	57
5.3.3.	Chování rezidentů v cestovním ruchu	59
5.4.	Čtvrtý kvartál roku.....	67
5.4.1.	Popis aktuální situace	67
5.4.2.	Vývoj bilančního salda cestovního ruchu do roku 2019.....	68
5.4.3.	Chování rezidentů cestovního ruchu do roku 2019.....	69
5.4.4.	Predikce výsledků	72
6.	Potenciální postup ke zlepšení situace v cestovním ruchu	73
	Závěr.....	75
	Seznam zdrojů	77
	Seznam zkratk	82
	Seznam tabulek	83
	Seznam grafů.....	84
	Seznam obrázků	85
	Anotace.....	86

Úvod

Předmětem této práce je analýza dostupných ukazatelů cestovního ruchu a jejich změna ve zkoumaném období se zaměřením pozornosti především na první tři kvartály roku 2020, kdy se na našem území objevil nový koronavirus.

Turismus je z makroekonomického hlediska velice důležitou součástí národního hospodářství, ať už z pohledu zaměstnanosti přímo v něm nebo v přidružených odvětvích. Strategická důležitost cestovního ruchu je demonstrována příslušností turismu mezi hlavní kompetence Ministerstva pro místní rozvoj, mezi jehož cíle patří zvýšení atraktivity domácího turismu a přilákání rezidentů i nerezidentů do naší republiky. Cestovní ruch na našem území tvoří domácí a příjezdový turismus, což znamená závislost mnoha firem a podnikatelů na zahraniční či domácí turisty. Do České republiky každoročně přijíždí milióny turistů ze zahraničních zemí, kteří při cestě na naše území vynakládají prostředky nejen na ubytování, stravování ale také jsou to spotřebitelé zboží a služeb produkovaných českými podnikateli či firmami. Vlivem restrikcí zavedených za účelem zpomalení šíření nového koronaviru na našem území se cestovní ruch téměř zastavil a příjezdový cestovní ruch se po většinu roku 2020 omezil pouze na pracovní cesty. Zmíněná situace má za následek ohrožení existence mnoha podnikatelských subjektů, včetně hotelů, restaurací, provozoven různých typů služeb, čímž jsou přímo ohroženy tisíce pracovních míst.

Podstata důležitosti cestovního ruchu netkví pouze v generování peněz do veřejných či podnikových rozpočtů, ale jedná se také o jeden ze základních požitků každého obyčejného člověka, který se díky globalizaci a pohodlí dnešní doby stal součástí každodenního života.

Téma vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice jsem si vybral především z vlastního zájmu o cestovní ruch, jenž se rozvinul především díky mé zkušenosti ze stáže v cestovní kanceláři v rámci studia na Moravské vysoké škole Olomouc. S příchozími opatřeními, hlavně omezením pohybu lidí a provozu služeb, mě ihned napadlo, že zmíněné restrikce budou mít značný vliv na cestovní ruch na našem území a podnikatele poskytující služby. Dalším z důvodů byla také aktuálnost dané problematiky.

Cílem práce je zjistit, jak velký dopad na cestovní ruch měla koronavirová krize a s ní spjaté restrikce ze strany vlády. Pro účely analýzy byly zvoleny časové řady od roku 2011 do roku 2020, jelikož podle informací Českého statistického úřadu jsou data před rokem 2011 nesrovnatelná z důvodu měření jinou metodou. U jednotlivých časových řad jsou zkoumány jejich vlastnosti jako je například minimum, maximum, meziroční změna atd.

Práce je rozdělena do dvou částí – teoretická a praktická. Teoretická část je zaměřena na definici oblasti cestovního ruchu, specifikaci cestovního ruchu v České republice, popisu aktuálního rozpoložení a trendů v cestovním ruchu. Praktická část je orientována na zmíněnou analýzu vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice pomocí zvolených ukazatelů a srovnáním s vývojem v předchozích letech. Pro lepší přehlednost je praktická část rozdělena do jednotlivých kvartálů s popisem aktuální situace a opatření, jež v danou dobu na našem území platila. Všechna data týkající se bilančního salda cestovního ruchu jsou veřejně dostupná na portálu České národní banky v rámci platební bilance České republiky. Data zahrnující domácí a výjezdový cestovní ruch jsou přístupná na webových stránkách Českého statistického úřadu v oddělení cestovního ruchu.

I. Teoretická část

1. Vymezení cestovního ruchu

1.1. Definice turismu

Pojem „cestovní ruch“ je odvozen od slova cestování, avšak turismus má daleko širší význam. Cestování zahrnuje cesty s přechodným pobytem na jiném místě, zatímco označení cestovní ruch se používá v okamžiku, kdy se cestování stává masovým jevem a jsou zde poskytovány specifické služby, např. ubytování, stravování, doprava atd.¹ U laické veřejnosti často dochází k záměně těchto zmíněných dvou pojmů. O odlišení se snažili odborníci již na počátku 20. století. Mezi ně patřili zejména E. Guyer-Freuler, E. Piccard, J. Guth a W. Morgenroth.²

Důležitost definování cestovního ruchu tkví v několika věcech najednou. Je nezbytná:

- za účelem zkoumání, analyzování a prognózování rozvoje cestovního ruchu jako sociálně-ekonomického jevu,
- za účelem statistického zkoumání cestovního ruchu s nejvyšší možnou přesností,
- za účelem aplikace legislativních a ekonomických úlev stanovených zákony řady zemí a společenstev v oblasti cestovního ruchu.³

Cestovní ruch se vyvíjí po celou dobu své existence, avšak potřeba definování samotného pojmu se projevila až v průběhu 20. století, a to z důvodu založení turismu ve formě teoretické disciplíny. Vznik disciplíny je spojen se jmény Kurt Krapf a Walter Hunziker, kteří definovali cestovní ruch jako „*soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, přičemž cílem pobytu není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti*“.⁴ Z této definice později vycházelo znění tzv. St. Gallenské definice turismu z roku 1971: „*Cestovní ruch je souborem vztahů a jevů, které vyplývají z cestování a pobytu osob, pro které místo pobytu není ani hlavním místem bydliště ani místem výdělečné činnosti*“.⁵ Mezinárodní sdružení expertů v cestovním ruchu Aiest (Association Internationale d'Experts Scientifique de Tourisme) přijalo zmíněnou definici za oficiální. Roku 1978 v tehdejší Československu vznikla definice cestovního ruchu, která z ní vycházela a jejímž autorem byl profesor Marián Gučík. Ten

---

1 Srov. KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*, s. 15

2 Srov. BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 14

3 Srov. tamtéž

4 KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*, s. 15

5 Tamtéž

turismus definoval následovně: „*Cestovní ruch je formou uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka, ke kterému dochází mimo běžné životní prostředí a ve volném čase*“.⁶ Mimořádnost zmíněné definice tkví především ve snaze definovat cestovní ruch nejen jako určitý specifický jev, nýbrž se orientuje na uspokojované potřeby během účasti na cestovním ruchu.⁷

Současná definice cestovního ruchu však vychází z konference Světové organizace cestovního ruchu konané v Ottawě roku 1991. Při příležitosti konání konference byla naformulována definice cestovního ruchu, která byla následně v roce 1993 přijata za oficiální. Zmíněná definice zní: „*Cestovní ruch představuje činnost lidí spočívající v cestování a pobytu mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely*“.⁸ Zmíněná aktuální definice cestovního ruchu byla průlomová hlavně z důvodu chápání turismu nejen jako volnočasové aktivity, ale také zahrnutí dalších motivů jako je například obchod a jiné. Definice je však redukována z důvodu sjednocování a přehlednění mezinárodních statistik v cestovním ruchu.⁹ Rozsáhlejší definici poskytuje výkladový slovník cestovního ruchu, který interpretuje turismus jako „*komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících na těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělání, pracovní či jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity*“.¹⁰ Pro vnímání cestovního ruchu jako součásti ekonomiky jednotlivých států je poslední definice nejvhodnější. Hlavním důvodem je popis jednotlivých stran, a to poptávky a nabídky.

1.2. Účastníci cestovního ruchu

Terminologie cestovního ruchu je složitou otázkou, jelikož interpretace pojmů je předmětem diskusí mnoha teoretiků cestovního ruchu. Na sjednocení základní terminologie spjaté s cestovním ruchem se shodli představitelé již zmíněné konference UNWTO (World Tourism Organization) v Ottawě v roce 1991. Pro statistické účely a sledování bylo nutné

---

⁶ KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*, s. 16

⁷ Srov. KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*, s. 15-16

⁸ PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 11

⁹ Srov. tamtéž

¹⁰ KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*, s. 16-17

vymezit a definovat právě rozlišení účastníků cestovního ruchu. Mezinárodně uznávané dělení vypadá následovně:

- stálý obyvatel (resident) – v kontextu domácího cestovního ruchu mluvíme o osobě, jenž žije na daném místě alespoň 6 po sobě následujících měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší 6 měsíců; z hlediska mezinárodního cestovního ruchu se jedná o osobu, která v dané zemi žije alespoň 1 rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší než 1 rok;
- návštěvník (visitor) – osoba cestující do jiné země nebo místa ve své zemi, než ve kterém má trvalé bydliště na dobu kratší než 1 rok (respektive 6 měsíců), přičemž hlavním účelem cesty není výdělečná činnost;
- turista (tourist) – návštěvník, který v rámci své cesty alespoň jednou přenocuje;
- výletník – jednodenní návštěvník (excursionist, same-day visitor) – návštěvník, který bez přenocování na navštíveném místě cestuje dobu kratší 24 hodin.¹¹

Speciální kategorií účastníka cestovního ruchu je tranzitní návštěvník. Jedná se o označení pro návštěvníka, který se zastaví v dané lokalitě nebo zemi na své cestě do jiného cíle cesty, může se jednat o jednodenního návštěvníka nebo turistu.¹²

1.3. Subjekt cestovního ruchu

Subjektem turismu rozumíme účastníka cestovního ruchu, jenž uspokojuje své potřeby v rámci turismu a je charakterizován zvláštním souborem vlastností a stavů (fyziologických, psychologických, ekologických, ekonomických, sociálních atd.), jejichž znalost pro poskytovatele cestovního ruchu je nezbytná. Z pohledu ekonomie se jedná o stranu poptávky a zároveň o spotřebitele produktu cestovního ruchu. Z hlediska terminologie subjektem může být buď návštěvník, tzn. turista či výletník, nebo stálý obyvatel, tzn. rezident.¹³

1.4. Objekt cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu je vše, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Objekt zahrnuje jak destinaci cestovního ruchu, tak i podniky poskytující poptávané služby ze strany účastníků turismu. Z ekonomického pohledu tak turismus představuje stranu nabídky, tzn. subjekt cestuje do cílového místa pouze za předpokladu, že budou splněny určité podmínky a budou tam uspokojeny jeho potřeby. Potřeby účastníka

---

¹¹ Srov. BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 16-17

¹² Srov. tamtéž

¹³ Srov. BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 19

mohou být splněny spotřebou zboží či služeb nabízených podniky a institucemi cestovního ruchu v daném místě.¹⁴

1.5. Předmět cestovního ruchu

Předmětem je produkt cestovního ruchu, což může označovat libovolný výrobek, službu či soubor služeb, který uspokojuje potřeby účastníka cestovního ruchu. Ve většině případů se týká souboru služeb produkováných cílovým místem a podniky cestovního ruchu. Pro představu nejtypičtějším produktem cestovní kanceláře je zájezd, který představuje předem sestavenou kombinaci služeb cestovního ruchu nabízenou za souhrnnou cenu.¹⁵

Subjekt, objekt a předmět cestovního ruchu tvoří tzv. systém cestovního ruchu. Tyto tři elementy na sebe vzájemně působí. Návštěvník při účasti na cestovním ruchu uspokojuje určitý soubor potřeb, které cestovní kancelář musí reflektovat.¹⁶

1.6. Základní druhy turismu

Cestovní ruch se dělí podle mnoha kritérií. Z hlediska podstaty této práce je však důležité členění dle místa realizace. Domácí cestovní ruch je cestovní ruch domácího obyvatelstva (rezidentů) na území vlastního státu, což znamená nepřekročení státní hranice ze strany účastníků. Opozitní označení pro cestovní ruch, při němž dochází k překročení hranic, zní zahraniční cestovní ruch. Tento typ turismu má dvojí charakter: výjezdy občanů dané země do zahraničí tvoří tzv. výjezdový cestovní ruch a příjezdy zahraničních návštěvníků do dané země mají označení tzv. příjezdový cestovní ruch. Z hlediska územní realizace cestovního ruchu je nejširším pojmem mezinárodní cestovní ruch, který zahrnuje pohyby účastníků cestovního ruchu mezi státy bez konkrétního teritoriálního určení, jedná se tedy v podstatě o zahraniční cestovní ruch více států. UNWTO zavedla další, související typy cestovního ruchu, a to cestovní ruch vnitřní (vnitrostátní), který zahrnuje cestovní ruch na území státu, tedy jak domácí, tak příjezdový a druhým druhem je národní, ten zahrnuje veškerý cestovní ruch obyvatelstva státu, tedy jak domácí, tak výjezdový.¹⁷

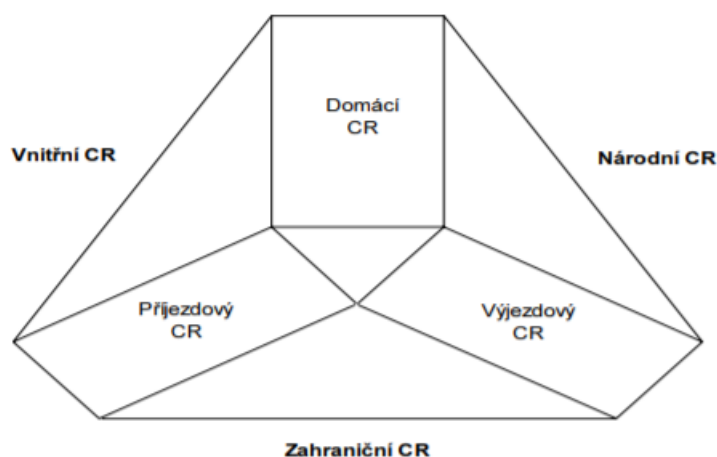
¹⁴ Srov. BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 19

¹⁵ Srov. tamtéž

¹⁶ Srov. BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 20

¹⁷ Srov. BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 15-16

Obrázek 1 Druhy cestovního ruchu¹⁸

2. Faktory ovlivňující cestovní ruch

Cestovní ruch je komplexním jevem pohybujícím se v různých sférách společnosti, působí na něj tedy mnoho faktorů. Mezi nejčastěji zmiňované faktory patří faktory politické a bezpečnostní, ekonomické, demografické, technicko-technologické, sociální a ekologické.¹⁹

2.1. Politické a bezpečnostní faktory

Jednou ze základních podmínek rozvoje turismu je mírové uspořádání světa a volný pohyb osob, a naopak politická nestabilita a válečné konflikty narušují rozvoj cestovního ruchu. Do těchto negativních vlivů spadá i terorismus a hrozba teroristického útoku. V rámci mezinárodního turismu sice celkový objem turismu vlivem útoků neklesá, avšak je rozložena mezi oblasti nacházející se mimo ohrožení teroristickými útoky.²⁰ V zemích, ve kterých jsou občanské nepokoje nebo je ohrožena bezpečnost turistů, se cestovnímu ruchu nedaří. Příkladem zde může být útok na tzv. americká dvojčata, jenž proběhl v září roku 2001. Útok má na cestovní ruch v této oblasti dlouhodobý dopad.²¹

Důležitým hráčem v atraktivitě destinace je samotný stát, neboť právě ten je nositelem politiky cestovního ruchu. Důsledky zvolené politiky se projevují při vytváření orgánů turismu, tvorbě strategií a koncepcí cestovního ruchu a tvorbě právních norem týkajících se možnosti cestovního ruchu.²² Součástí může například být i přívětivost infrastruktury vzhledem k cestování po dané zemi. V České republice je metodickým a koordinačním orgánem pro

¹⁸ BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*, s. 16

¹⁹ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 32-36

²⁰ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 32-33

²¹ Srov. HESKOVÁ, M., *Cestovní ruch: pro vyšší odborné a vysoké školy*, s. 17

²² Srov. tamtéž

všechny subjekty působící v oblasti cestovního ruchu Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (MMR). Důležitým dokumentem pro činnost ministerstva v oblasti cestovního ruchu je střednědobý strategický dokument „Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR“. Na stránkách ministerstva najdeme například statistiky, analýzy nebo legislativu týkající se cestovního ruchu.²³

Cestovní ruch a cestování se zjednodušuje odstraňováním bariér ve formě cestovních formalit, například zrušení vízové povinnosti jednotlivých zemí. Ukázkou může být dopad usnadnění udělování víz ve skupině největších ekonomik světa (G20) – studie UNWTO a World Travel & Tourism Council (WTTC) opírající se o dřívější analýzu benefitů plynoucích ze změn vízové politiky jednotlivých zemí uvádí, že díky implementaci reforem týkajících se vízové politiky se dle realistických scénářů v průběhu let 2013-2015 mohl zvýšit počet mezinárodních příjezdů o dalších 20 milionů turistů.²⁴

Aktuálními činiteli, jenž mohou ovlivňovat úroveň cestovního ruchu, jsou epidemie a přírodní katastrofy, například chřipkové epidemie, záplavy, tsunami, sopečné aktivity nebo rozsáhlé požáry. Ve většině případů je dopad těchto vlivů lokálního charakteru.²⁵ V roce 2020 nastala nevídaná situace okolo pandemie nového typu koronaviru, která měla globální dopad na velkou část aspektů života normálního člověka, včetně cestování. Většina států má obvykle zájem na otevřených hranicích, jelikož se jedná o potenciální příliv peněz od turistů a návštěvníků cizích zemí, avšak situace okolo nákazy vygradovala do zavádění restrikcí ze stran vlád jednotlivých zemí ustanovených za účelem zpomalení šíření. Příkladem omezení může být například celkové uzavření hranic nebo vstup do země pouze s negativním výsledkem testu.

2.2. Technicko-technologické faktory

Technicko-technologické faktory představují především rozvoj dopravy, dopravní infrastruktury a informačně-komunikačních technologií.²⁶

Druhem dopravy, který má v posledních letech největší zásluhu na dynamickém pokroku cestování, je letecká doprava. Možnost cestování letadlem výrazně zvýšila prostorovou a časovou dostupnost vzdálených destinací. V průběhu 20. století byla doprava letadlem výhradou, kterou si široká veřejnost nemohla dovolit, avšak postupnou liberalizací,

---

²³ Srov. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Cestovní ruch*. [cit. 8.2.2020].

Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch>

²⁴ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 32-33

²⁵ Srov. tamtéž

²⁶ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 35

zefektivněním nákladů a vstupem nízkonákladových leteckých společností na trh se tyto možnosti zpřístupnili velké části populace.²⁷ Rozvoj a dynamika cestování však může přinášet celou řadu negativních faktorů, jako je například znečištění ovzduší.

Výrazný vliv mají také informačně-komunikační technologie, které usnadňují poskytování jednotlivých druhů služeb cestovního ruchu, umožňují snižovat množství pracovníků, šetřit energii, vodu atd. Jmenovat můžeme například rezervační systémy nebo využívání internetu jako distribučního kanálu, který urychluje výměnu informací, ale i rozhodování účastníků cestovního ruchu.²⁸ Do této skupiny můžeme například zařadit nástroje jako jsou srovnávače cen hotelů nebo zájezdů, dále například přístup k ubytování pro turisty ve městech po celém světě ulehčila služba s názvem Airbnb, která zprostředkovává pronájem ubytování za nízké ceny.

2.3. Ekonomické faktory

Ekonomickým faktorem, jenž do vysoké míry ovlivňuje trh cestovního ruchu je ekonomický růst měřený hrubým domácím produktem (HDP). HDP, působící na řadu ekonomických ukazatelů, má vliv také na disponibilní důchod jednotlivce. V zemích s vysokým HDP na jednoho obyvatele je zřejmá vyšší intenzita cestování. Zmíněný ukazatel má však také řadu slabých míst. Jedním z nich je fakt, že se jedná o průměrnou veličinu, což může mít za následek vyšší procentuální podíl HDP soustředěný na relativně malý podíl obyvatelstva.²⁹

Druhým ekonomickým faktorem může být rozdílná cenová hladina zdrojové a cílové země. Nižší cenová hladina zvolené destinace může být jednou z motivací pro účastníky cestovního ruchu z ekonomicky vyspělejších zemí do této země vycestovat. S rozdílností cenové hladiny souvisí i vzájemný měnový kurz ovlivňující kupní sílu. Na pomezí ekonomických a sociálních faktorů má na cestovní ruch také vliv fond volného času. V ekonomické souvislosti fond volného času souvisí s disponibilním příjmem.³⁰ Člověk si sám podle své osobní preference určuje, do jaké míry je pro něj důležitá výše příjmu v poměru k množství volného času, jenž může strávit například cestováním.

Důležitým indikátorem vývoje vnější ekonomické rovnováhy je systematický statistický výkaz ekonomických transakcí za časové období mezi národní a zahraniční ekonomikou zvaný platební bilance. Zachycení turismu v platební bilanci se týká pouze zahraničního aktivního

---

²⁷ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 35

²⁸ Srov. HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*, s. 18-19

²⁹ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 33-34

³⁰ Srov. tamtéž

a pasivního turismu, tedy domácí turistický ruch do ní není zachycen. Aktivní turismus představuje příliv devíz (příjezdový cestovní ruch) a pasivní turismus naopak jejich odliv (výjezdový turismus). Platební bilance se dělí na běžný, finanční a kapitálový účet. Na běžném účtu je sledován účet zboží, služeb, prvotních a druhotných důchodů. Cestovní ruch je zahrnut v rámci bilance služeb na běžném účtu, který se zaměřuje na vývoz a dovoz služeb dopravy, turismu a ostatních služeb.³¹

Vztah cestovního ruchu a ekonomiky lze kvantifikovat také pomocí několika ukazatelů, například podílem služeb cestovního ruchu na tvorbě HDP, výdaji obyvatelstva na služby spojené s turistikou, výši devizových příjmů ze zahraničního obchodu nebo saldem ze zahraničního cestovního ruchu.³²

Cestovní ruch je velice důležitý pro Českou republiku i pro tvoření státního rozpočtu. Lze uvést vyjádření významnosti cestovního ruchu na několika ekonomických ukazatelích. V roce 2018 tvořil turismus 2,9 % HDP České republiky, což znamená 153 miliard korun. Počet zaměstnanců v daném oboru byl 240,6 tisíce osob, které tvořili z 82 % zaměstnanci a z 18 % podnikatelé. Pro představu vyjádřeno poměrem na celkový počet pracujících lidí to znamená, že každý 22. Čech pracuje v cestovním ruchu.³³

Vlivem internacionalizace návštěvnosti hlavního města Prahy celkové výkony stále více závisí na mezinárodních příjezdech. Z ekonomického pohledu jsou příjezdy zahraničních turistů ovlivňovány kupní silou zdrojových trhů a vývojem kurzu zahraničních měn. Posilování koruny pro zahraniční účastníky cestovního ruchu znamená zvýšení cenové hladiny, a naopak zlevnění zahraničních zemí. Celkové snižování cenové konkurenceschopnosti českého cestovního ruchu způsobují následující faktory:

- postupné posilování koruny,
- růst disponibilních příjmů českých domácností vyjádřený v eurech,
- ekonomické problémy tradičních zdrojových trhů České republiky.³⁴

---

³¹ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 127-128

³² Srov. RYGLOVÁ, K., *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*, s. 27

³³ Srov. Český statistický úřad. *Satelitní účet cestovního ruchu* [online]. 3.7.2020 [cit. 3.2.2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

³⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020* [online]. 27.3.2013 [cit.5.2.2020]. Dostupné z: https://mmr.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Podpora%20region%c5%af%20a%20cestovn%c3%ad%20ruch/Cestovn%c3%ad%20ruch/Koncepce%202014-2020/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf

2.4. Ekologické faktory

Cestovní ruch je do velké míry ovlivňován přirozenou atraktivitou prostředí. V mnoha případech je turistická lokalita pro účastníky cestovního ruchu atraktivnější, když byla či stále je méně ekonomicky využívaná, především průmyslovým odvětvím. Naopak lidé žijící v oblastech s vysokou průmyslovou činností jsou motivováni k vyhledávání prostředí, které je v kontrastu s jejich obvyklým okolím.³⁵

Exponenciální růst cestovního ruchu má negativní dopad na životní prostředí celého světa. Pro představu v roce 1950 počet mezinárodních příjezdů na celém světě činil 25 milionů, o dvacet let později v roce 1970 166 milionů a do roku 1990 vzrostl počet příjezdů na 435 milionů. Od roku 1990 do roku 2018 se počet více než ztrojnásobil a dosáhl čísla 1,442 miliardy. Predikce stanovuje do roku 2030 nárůst turistických příjezdů na 1,8 miliardy. Negativní dopady zahrnují například vyčerpání přírodních zdrojů, problémy se znečištěním a odpady nebo nadměrnou spotřebu zdrojů v místech, kde jich je nedostatek. Turismus vyvíjí značný tlak na využívání půdy v destinaci, což může mít za následek erozi půdy, zvýšené znečištění, ztrátu přirozeného prostředí a může vytvářet zvýšené napětí na ohrožené druhy. Emise skleníkových plynů vlivem cestovního ruchu tvoří více než 5 % z celkové emise, z toho 90 % vzniká dopravou. Rychle se rozvíjejícím odvětvím je ekoturistika, která nabízí potenciální přínosy jak pro životní prostředí, tak pro ekonomiky turistických destinací.³⁶

2.5. Demografické faktory

Vliv demografických faktorů na cestovní ruch se odráží skrze veličiny, jako je například počet obyvatel destinace, jejich ekonomická aktivita, střední délka života, mobilita apod. Lidský faktor se promítá do turismu ve dvou směrech skrze lidský kapitál, který nabízí lidé jako pracovníci na trhu cestovního ruchu a lidé jako jeho účastníci.³⁷ Je nutno zmínit faktor uváděný v předchozím oddílu, a to exponenciální růst populace, který přímo úměrně souvisí s nárůstem počtu potenciálních účastníků cestovního ruchu.

Zvyšující se životní úroveň má také bezesporu dopad na rozvoj cestovního ruchu – finančně lépe situovaní lidé mají tendenci vyhledávat dražší lokality, ale také cestují s vyšší frekvencí a využíváním většího množství komplexnějších služeb. Rostoucí trend urbanizace

---

³⁵ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 36

³⁶ Srov. The Worlds Counts. *Number of tourist arrivals* [online]. [cit. 3.2.2020].

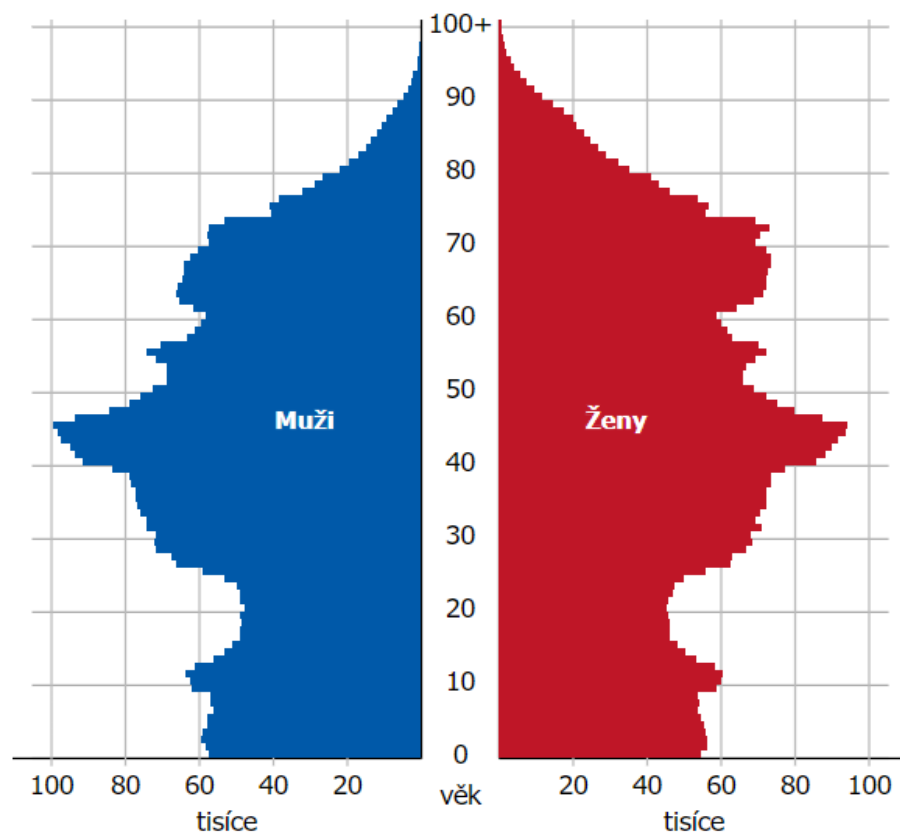
Dostupné z: <https://www.theworldcounts.com/challenges/consumption/transport-and-tourism/negative-environmental-impacts-of-tourism/story>

³⁷ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 38

a přesun obyvatel do velkých aglomerací má za důsledek touhu po vycestování do přírody, zejména pokud mají děti. Tato tendence poskytuje výhodu k růstu venkovského cestovního ruchu.³⁸

Mezi další demografické faktory se řadí například stárnutí populace. Dle informací prezentovaných Carlem Haubem se v ekonomicky rozvinutých zemích procentuální podíl obyvatelstva staršího 65 let zvýší do roku 2050 na rekordních 26 %. Trend stárnutí populace se může promítnout i do cestovního ruchu a transformovat stranu nabídky se zaměřením na starší populaci. S tímto faktorem však souvisí i potřeba penzijní reformy, její dopady na disponibilní příjmy a volný čas této skupiny obyvatelstva. Do této kategorie faktorů ovlivňující cestovní ruch dále patří měnící se role žen, změny tradiční struktury rodiny atd.³⁹

Obrázek 2 Věková struktura k 31.12.2019 v ČR⁴⁰

Pro představu na obrázku vidíme věkovou strukturu obyvatel České republiky. Nejvyšší zastoupení můžeme vidět ve skupině lidí označovaných názvem Husákovy děti, tzn. ve věku

³⁸ Srov. Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 38

³⁹ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 34

⁴⁰ Český statistický úřad. *Age structure on December 31st, 2019*. [cit. 8.2.2021].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/animgraf/cz/>

od 40 do 50 let. Zmíněný fenomén byl dán především propopulační politikou vedenou ze strany Komunistické strany Československa. Systém podporoval rodiče ve formě novomanželských půjček, nového bydlení v panelových domech nebo zvýšením přídavků na děti. Naopak v devadesátých letech můžeme sledovat propad počtu narozených dětí, což bylo zapříčiněno více faktory. Můžeme například zmínit zvýšené možnosti realizace v osobním a profesním životě, zvýšení cen nezbytného zboží v počátku transformace národního hospodářství a také zrušení výhodných novomanželských půjček v roce 1991.⁴¹

2.6. Sociální faktory

Důležitým faktorem formujícím sociální prostředí, které má do značné míry vliv na rozvoj cestovního ruchu, je společenské zřízení daného státu. Sociální prostředí působí například na rozdělování HDP, pracovní a mimopracovní podmínky.⁴²

Rozdělování HDP se projevuje v mnoha aspektech definujících kvalitu života obyvatel daného státu, například úroveň výživy, odívání, vybavení domácností, ale hlavně na spotřebě služeb, do nichž cestovní ruch spadá.⁴³

Sociální politika státu se zaměřuje na část obyvatelstva, která nemá dostatečné nebo žádné příjmy na pokrytí základních životních potřeb. Rolí státu je určení podmínek pro důchodové zabezpečení, nemocenské pojištění, podporu v nezaměstnanosti, příspěvky na děti a další.⁴⁴

Pracovní podmínky zahrnují délku pracovní doby, intenzitu práce, pracovní prostředí, hygienu a bezpečnost práce. Mimopracovní podmínky souvisejí s fondem volného času.⁴⁵ Fond je dán tzv. sociálními zákony, obvykle zákoníkem práce, v němž je určeno právo na dovolenou, výpočet její výše a také stanovení délky pracovní doby. Na popud OSN se v posledních letech klade velký důraz na tzv. sociální turismus, který se zaměřuje na podporu skupin určitým způsobem handicapovaného obyvatelstva. Do této skupiny patří rodiny s dětmi, senioři, studenti a zdravotně handicapovaní. Jedná se však o přístup zcela na principu dobrovolnosti zúčastněných subjektů, neboť nemá právní charakter. Na základě dokumentu „Turismus pro všechny“⁴⁶ se členové Evropské unie zavázali prosazovat zásady sociálního turismu. Za účelem podpory nejen sociálního turismu, ale navíc také evropského občanství, prostorového rozložení

⁴¹ Srov. Český statistický úřad. „Husákovy“ versus „Havlovy děti“. 20.12.2014. [cit. 15.3.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/52002e2055>

⁴² Srov. HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*, s. 18

⁴³ Srov. tamtéž

⁴⁴ Srov. tamtéž

⁴⁵ HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*, s. 36

⁴⁶ European Commission. *Tourism for all*. [cit. 8.2.2021]

Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/business-portal/accessibility_en

turismu a zejména podpory místních ekonomik ve zvládnání sezónních výkyvů v turismu, zahájila Evropská komise v roce 2009 iniciativu „Calypso“.⁴⁷

3. Cestovní ruch v České republice

3.1. Historie cestovního ruchu v ČR

Vývoj cestovního ruchu se rozděluje do čtyř etap, do tzv. prefáze, počáteční fáze, rozvojové fáze a vrcholové fáze. Pro nastínění kontextu vývoje a stavu cestovního ruchu na našem území postačí zaměřit se na novodobou historii cestovního ruchu, což znamená první polovinu 20. století.⁴⁸

Obrázek 3 Etapy vývoje cestovního ruchu⁴⁹

Etapa	Období	Dopravní prostředek	Motivace	Účastníci
Prefáze	do roku 1850	pěšky, kůň, drožka, zčásti loď	poutní cesty, křížácké výpravy, obchod, objevitelské cesty, vzdělání	elita, šlechta, obchodníci
Počáteční fáze	1850-1914	železnice, parní loď	zotavení, rekreace	nová střední vstava
Rozvojová fáze	1914-1945	železnice, automobil, autobus, letadlo (liniové)	léčení, rekreace, komerční účely	pracující s vyšší životní úrovní
Vrcholová fáze	po roce 1945	automobil, letadlo (charter)	regenerace, rekreace, komerční účely	všechny vrstvy (ve vyspělých zemích)

Novodobou historii cestovního ruchu v České republice podnítil především rozvoj lázeňství a trampingu na počátku 20. století. V tomto období byla zahájena výstavba prvních hotelových komplexů a vznikaly též podniky a dobrovolná uskupení specializované na cestovní ruch. Roku 1920 zahájil činnost cestovní kancelář Čedok a taktéž vznikl Klub československých turistů.⁵⁰ Největší rozmach cestovního ruchu byl zaznamenán v roce 1937, v období hospodářské konjunktury, kdy se obzvláště dařilo trampingu. Československo navštívilo kolem půl milionů zahraničních návštěvníků s průměrnou dobou pobytu 8 dnů.⁵¹

⁴⁷ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 36

⁴⁸ Srov. Český statistický úřad. *Český ruch v historických souvislostech* [cit. 6.2.2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/1804110620_21.pdf/c2e94604-287b-45ea-8d98-c0bc22201d73?version=1.0

⁴⁹ Srov. Český statistický úřad. *Český ruch v historických souvislostech* [cit. 6.2.2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/1804110620_21.pdf/c2e94604-287b-45ea-8d98-c0bc22201d73?version=1.0

⁵⁰ Srov. tamtéž

⁵¹ Srov. RYGLOVÁ, K., *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*, s. 19

Do druhé světové války se cestovní ruch globálně vyvíjel podobným směrem, avšak po druhé světové válce roku 1948 došlo vlivem studené války ve Východním bloku, jehož součástí bylo i Československo, k omezení pohybu. Současně zde panoval nedostatek volných finančních prostředků. Vlivem těchto faktů tvořil domácí cestovní ruch do roku 1989 v Československu 95 % z celkového objemu cest. Význačným fenoménem pro tuto dobu byl rozvoj chataření a chalupaření.⁵² Dominantní postavení na trhu měl v té době Čedok, avšak v roce 1948 byl znárodněn a uvnitř firmy došlo k mnoha organizačním změnám. V jeho systému byly integrovány podniky cestovních kanceláří s podniky hotelovými.⁵³

S pádem komunismu v roce 1989 se výrazně zlepšily podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Došlo k řadě opatření včetně privatizace materiálně technické základny (doprava, stravovací služby, sportovně-rekreační zařízení, kulturní zařízení atd.), otevření hranic a odstranění pasových a vízových povinností. Zmíněná opatření se odrazila na dynamickém rozvoji trhu cestovních kanceláří a růstu ukazatelů v turistickém odvětví.⁵⁴ Zmíněný růst vyústil v situaci, kdy nabídka cestovních kanceláří převyšovala o 30 % poptávku, což zákonitě vedlo ke krachu mnoha z nich. Oddělení hotelů ze systému Čedok, jejich následná rekonstrukce a také výstavba nových kapacit měli za důsledek možnost vytvoření konkurenčního prostředí v oblasti cestovního ruchu.⁵⁵

Následující vývoj byl dynamický a do roku 2000 se udála řada změn a událostí. Mezi ně například patřil:

- vznik nových forem cestovního ruchu (např. agroturistika, eko agroturistika),
- vznik nových profesních organizací,
- vznik velkého počtu nových kapacit (zejména ubytovacích),
- liberalizace živností, což mělo za důsledek vznik celé řady nekompetentních podnikatelských subjektů,
- rostoucí, avšak v porovnání s konkurenčními zeměmi nízké veřejné investice do propagace České republiky.⁵⁶

---

⁵² Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 26

⁵³ Srov. RÝGLOVÁ, K., *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*, s. 19

⁵⁴ Srov. Český statistický úřad. *Český ruch v historických souvislostech* [cit. 6.2.2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/1804110620_21.pdf/c2e94604-287b-45ea-8d98-c0bc22201d73?version=1.0

⁵⁵ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 28

⁵⁶ Srov. tamtéž

Následující dekáda od roku 2000 přinesla do cestovního ruchu v České republice řadu změn, a to konkrétně:

- vznik nových strategických dokumentů k cestovnímu ruchu na úrovni státu,
- snížení celkového počtu cestovních kanceláří,
- rozvoj specifických forem turismu (lázeňství a wellness, cykloturistika, golfová turistika, agroturistika, kongresová turistika a další)⁵⁷,
- zvyšování stability v podnikání v cestovním ruchu, což vedlo k lepší kvalitě poskytovaných služeb,
- spolupráci cestovních kanceláří,
- globalizaci nabídky cestovního ruchu,
- účast zahraničních společností na rozvoji cestovního ruchu.⁵⁸

Období po roce 2000 pokračovalo v neustálém trendu rozvoje cestovního ruchu. Pro představu v roce 2001 došlo k nárůstu výdajů na cestovní ruch o 150 %, naproti tomu ale příjmy byly téměř pětinasobné. Tento jev byl zapříčiněn řadou faktorů, avšak nejčastěji je objasňován růstem fondu volného času, změnami životního stylu velké části obyvatelstva, růstem mobility, odstraňováním bariér mezinárodního cestování a novými nároky na způsob cestování.⁵⁹

Roku 2006 na konferenci Mundial de Turismo byly definovány charakteristické rysy cestovního ruchu první dekády 21. století. Zahrnovaly následující pojmy a tvrzení: globální vesnice, globální rizika, převaha nabídky nad poptávkou, a pánem je zákazník. Koncept globální vesnice pojednává o jevu, kdy všichni lidé mohou sdílet informace a názory prostřednictvím internetu, a také fakt, že angličtina se stala univerzálním jazykem po celém světě. Globálními riziky je myšlen například terorismus, pandemie či epidemie.⁶⁰

Důležitým milníkem v moderní historii českého turismu byl vstup do Evropské unie v roce 2004, tato událost měla dopady hlavně v ekonomické, ale i mimoekonomické, sféře. Členství znamenalo rozvoj v oblasti legislativy a také znamenalo možnost čerpání finančních prostředků pro expanzi turismu ze strukturálních fondů. Pro domácí a aktivní turismus politický vstup do Evropské unie znamenal silný ekonomický impulz. Z pohledu legislativy členství v Evropské unii znamená, že se Česká republika musí řídit evropskými nařízeními a implementovat příslušné evropské směrnice nejen v oblasti turismu. Následným vstupem do Schengenského

---

⁵⁷ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 28

⁵⁸ Srov. RÝGLOVÁ, K., *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*, s. 23-24

⁵⁹ Srov. RÝGLOVÁ, K., *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*, s. 23

⁶⁰ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 31

prostoru v roce 2007 se zrušily kontroly na pozemní hranici České republiky se sousedními zeměmi, v nadcházejícím roce dokonce došlo k zrušení kontrol na mezinárodních letištích. Pro zahraniční návštěvníky ze třetích zemí znamená členství volný pohyb na základě tzv. schengenského víza s platností pro celý schengenský prostor. MMR zformulovalo státní politiku podporující aktivní a domácí turismus na období 2004-2006, 2007-2013 a aktuálně platnou je poslední vydaná pro období 2014-2020.⁶¹

3.2. Kvalita cestovního ruchu v České republice

Kvalita cestovního ruchu v České republice je do značné míry ovlivněna historickým kontextem, kdy při nástupu komunistického režimu došlo k uzavření hranic, čímž byl přerušen přirozený vývoj kvality. K obnovení došlo až v roce 1989 s pádem tehdejšího režimu, který znamenal odstranění bariéry příjezdového a výjezdového cestovního ruchu. Bohužel dodnes pocítujeme dopady toho, že kvalita služeb v České republice po dlouhou dobu nebyla prioritou. Zahraničními návštěvníky je kvalita vnímána a hodnocena jako nižší oproti standardu, a největší rozdíly se pak nacházejí v regionech. Snaha o zvýšení kvality nejen v cestovním ruchu vyústila v 90. letech minulého století k založení tzv. Národní politiky kvality neboli programu Česká kvalita založeném na principu vytvoření programu, který umožňuje, aby se na trhu objevilo libovolné množství značek kvality cechů, společenstev či sdružení, avšak značek splňující podmínku, že kvalitativní ukazatele ověřuje třetí, nezávislá strana.⁶² Projekt je podporován vládou České republiky a jeho podstatou je podpora prodeje kvalitních výrobků a poskytování služeb. Hlavním cílem je vytvoření jednotného systému, který zviditelní důvěryhodné a nezávislé značky, jež jsou založené na objektivním hodnocení kvality zboží či služeb třetí stranou a snaží se také vyloučit značky se zavádějícími informacemi pro spotřebitele.⁶³ Ve zmíněném programu bylo zřízeno oddělení „Kvalita cestovního ruchu, hotelnictví, lázeňství a gastronomie“ s cílem nabízet služby ke zvýšení kvality v těchto oblastech.⁶⁴

Právě kvalita je jedním z hlavních bodů Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014-2020. Koncepce sama uvádí: „*Česká republika disponuje historickým, přírodním a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Tento potenciál však v současnosti není*

---

⁶¹ Srov. PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s 161

⁶² Srov. RAŠOVSKÁ, I. a RÝGLOVÁ K. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu a spokojenost zákazníků*, s. 19-20

⁶³ Srov. Česká kvalita. *Program Česká kvalita*. [cit. 10.2.2020].

Dostupné z: <http://ceskakvalita.cz/spotrebitele/program-ceska-kvalita/19>

⁶⁴ Srov. RAŠOVSKÁ, I. a RÝGLOVÁ K. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu a spokojenost zákazníků*, s. 19-20

zcela využíván. Důvodem je především nízká kvalita základních i doplňkových služeb cestovního ruchu spojená s kvalitou a kvalifikovaností pracovní síly, která v tomto odvětví působí.“⁶⁵ MMR spolupracuje s profesními asociacemi v rámci strukturálních fondů Evropské unie na realizaci projektu s názvem Národní systém kvality služeb cestovního ruchu v ČR. Realizace projektu v letech 2016-2020 byla převedena na marketingovou agenturu CzechTourism, avšak vlastnictví projektu je stále v rukou MMR. V rámci projektu byl tvořen dobrovolný inovativní nástroj „Český systém kvality služeb“, jehož účelem bylo systematické zvyšování kvality služeb v organizacích v oblasti cestovního ruchu a v navazujících službách. Zmíněný nástroj byl ideově založen na základních teoretických zásadách řízení kvality odkazujících se na potřeby zákazníka a neustálé zlepšování kvality poskytovaných služeb. Organizace zapojené do systému mohly získat odborné i praktické znalosti z oblasti řízení kvality ve službách a kompetence, jež jim mohly umožnit expanzi jejich podnikání. Organizace zapojené do programu po splnění všech požadavků, získaly mezinárodně srovnatelnou značku kvality Q, která by pro zákazníka měla znamenat ověřenou kvalitu. Certifikát byl udělován na tři roky a byla nutná jeho každoroční aktualizace.⁶⁶ V současnosti bylo oznámeno ukončení vydávání certifikátu kvality a MMR jedná s profesními asociacemi o budoucí podobě. Platnost všech certifikátů vyprší ve standardní době, po třech letech od získání.⁶⁷

V rámci cestovního ruchu v ČR je možno získat řadu certifikátů a označení kvality zaměřujících se na různé oblasti podnikání. V oblasti ubytování a stravování můžeme zmínit Hotelstars, Czech Specials nebo ocenění TripAdvisor. V oblastech týkajících se environmentální kvality je možno získat například Blue Flag, EU Ecolabel nebo ECEAT Quality Label. Zmíněná agentura CzechTourism podporuje mezinárodní certifikaci Hotelstars, hodnotící kvalitu hotelu prostřednictvím systému přidělování hvězdiček označující úroveň kvality. Začátkem roku 2010 byl stanoven nový systém přidělování hvězdiček. Založením Hotelstars Union hotelové asociace sedmi zemí Evropské unie cílily na sjednocení klasifikací hotelových služeb pomocí jednotné metodiky. V současnosti je certifikace udělována na pět let.

---

⁶⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020* [online]. 27.3.2013 [cit.5.2.2020]. Dostupné z: https://mmr.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Podpora%20region%c5%af%20a%20cestovn%c3%ad%20ruch/Cestovn%c3%ad%20ruch/Koncepce%202014-2020/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf

⁶⁶ Srov. RAŠOVSKÁ, I. a RÝGLOVÁ K. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu a spokojenost zákazníků*, s. 20-21

⁶⁷ Český systém kvality služeb. *Činnost Českého systému kvality služeb od roku 2021*. [cit. 10.2.2020]. Dostupné z: <https://www.csks.cz/cs/aktuality/cinnost-ceskeho-systemu-kvality-sluzeb-od-roku-2021.html>

Uvedené systémy jsou zcela dobrovolné a záleží na vůli podnikatele, zda se do nich zapojí, avšak držení těchto ocenění a značek je nesporně silným marketingovým nástrojem.⁶⁸

3.3. Ekonomika cestovního ruchu v ČR

Celosvětově je cestovní ruch považován za jedno z nejrentabilnějších a nejdynamičtějších odvětví podílející se na cca 10 % světových příjmů. Hlavním problémem monitoringu cestovního ruchu je fakt, že není považován za celistvé odvětví, ale tzv. průřezové odvětví. Další komplikací je také složitost zachycení pohybu jednotlivých účastníků turismu a finanční toky, jež jsou s pohybem spojeny.⁶⁹ Proto se velice těžko vyčísluje a definuje celkový dopad na národní hospodářství. Význam má však nejen z ekonomického hlediska, ale také z hlediska sociálního, jelikož:

- přispívá k růstu místních příjmů,
- vytváří nová pracovní místa,
- rozvíjí všechna odvětví spojená s poskytováním služeb cestovního ruchu,
- aktivuje činnost center lidových řemesel a rozvoj kultury,
- zajišťuje zvyšování životní úrovně místního obyvatelstva,
- přispívá k růstu přílivu zahraniční měny.⁷⁰

Podmínkou efektivnosti a prospěchu cestovního ruchu pro ekonomiku dané země je její všestranné rozvíjení, což znamená, že se daná ekonomika nesmí zaměřovat pouze na služby, ale na propojený a souběžný rozvoj s jinými odvětvími sociálně-ekonomického komplexu.⁷¹

Hlavní autoritou provádějící statistický monitoring cestovního ruchu v České republice je Český statistický úřad (ČSÚ). Primárním úkolem ČSÚ je poskytování informací z ekonomické, sociální, ekologické, demografické oblasti a zajištění jejich srovnatelnosti na vnitrostátní i mezinárodní úrovni, kde spolupracuje například s mezinárodní organizací Eurostat. ČSÚ se věnuje především sledování nabídky a poptávky v oblasti cestovního ruchu a od roku 2003 sestavuje oficiální satelitní účet, jehož hlavním účelem je podchytit ekonomický význam turismu v národním hospodářství. Mezi hlavní pozorované statistické řady spadají kapacity ubytovacích zařízení, domácí a výjezdový turismus, návštěvnost ubytovacích zařízení, obchod, pohostinství a ubytování, činnost kulturních zařízení, služby cestovních kanceláří a agentur, vedlejší a pomocné služby v dopravě. Dalšími institucemi provádějící monitoring jsou Česká

---

⁶⁸ Srov. RAŠOVSKÁ, I. a RÝGLOVÁ K. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu a spokojenost zákazníků*, s. 21-23

⁶⁹ PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 97

⁷⁰ BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*, s.86

⁷¹ Srov. tamtéž

národní banka (ČNB), CzechTourism a MMR. ČNB sestavuje platební bilanci České republiky a pro tyto účely musí monitorovat příjmy a výdaje turismu. Česká centrála cestovního ruchu (CzechTourism) průběžně sleduje kvůli marketingovým účelům zahraniční a domácí poptávku po cestovním ruchu. V návaznosti na její činnost MMR zadává průzkum na hraničních přechodech, jehož úkolem je zjištění spotřebního chování s důrazem na výši a strukturu výdajů.⁷²

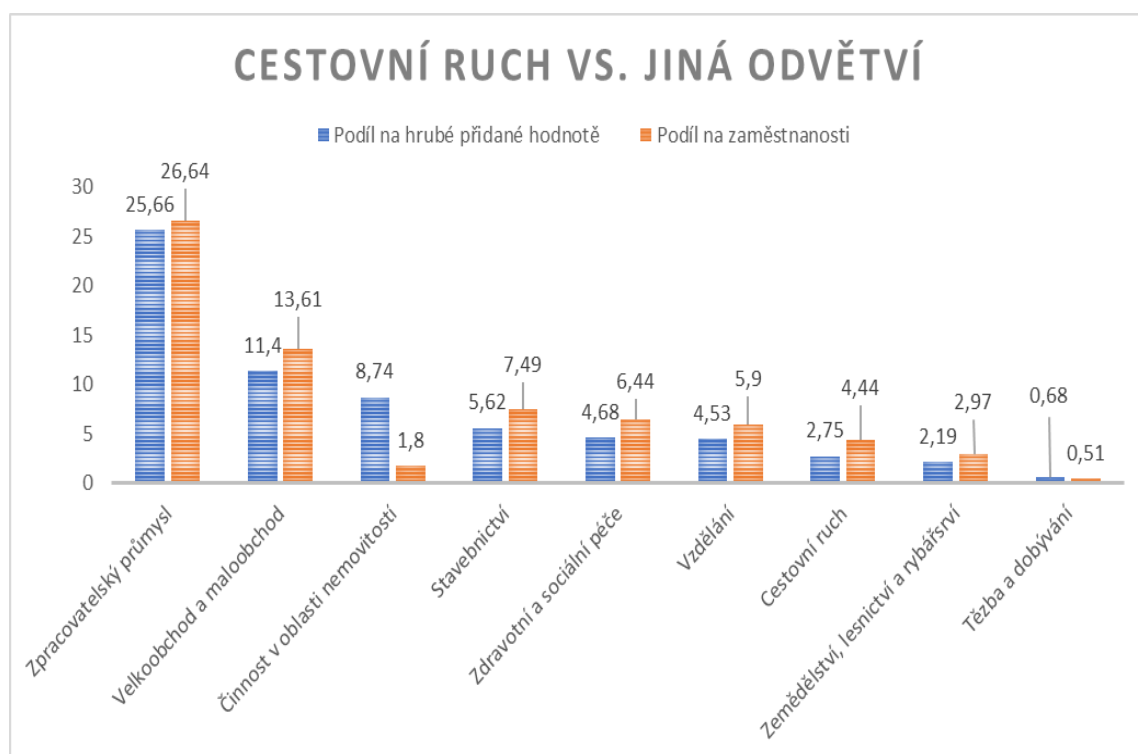
Důležitost cestovního ruchu pro národní hospodářství se dá například vyjádřit poměrovými ukazateli jako je podíl na celkovém HDP nebo na celkové zaměstnanosti daného státu. Odvětví cestovního ruchu se podle výpočtů podílu na celkovém HDP dlouhodobě pohybuje mezi 2-3 % a v dlouhodobém srovnání význam turismu na HDP klesá, přestože výkonnost odvětví roste. Tento fakt je dán výrazně rychlejším růstem jiných odvětví.⁷³

---

⁷² PALATKOVÁ, M. a ZICHOVÁ J., *Ekonomika turismu: turismus České republiky*, s. 101

⁷³ Srov. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020* [online]. 27.3.2013 [cit.5.2.2020]. Dostupné z: https://mmr.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Podpora%20region%c5%af%20a%20cestovn%c3%ad%20ruch/Cestovn%c3%ad%20ruch/Koncepce%202014-2020/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf

Obrázek 4 Cestovní ruch vs. jiná odvětví v roce 2018⁷⁴

Graf interpretující srovnání podílů jednotlivých odvětví na celkové hodnotě hrubé přidané hodnotě a zaměstnanosti uvádí, že relativní podíl cestovního ruchu na hrubé přidané hodnotě⁷⁵ činí 2,75 % a na celkové zaměstnanosti v České republice 4,44 %. Ve srovnání s ostatními odvětvími se jedná o poměrně malé číslo. V počtu zaměstnaných osob a podílu na celkové přidané hodnotě tedy cestovní ruch překonal nejen odvětví těžby a dobývání, ale také zemědělství, lesnictví a rybnářství. Mnoho odvětví však cestovní ruch z pohledu těchto ukazatelů předčilo, z čehož je možné usoudit, že cestovní ruch nehraje klíčovou roli na tvorbě HDP České republiky.

Avšak jak již bylo zmíněno cestovní ruch je tzv. průřezový obor, jenž má dopady a vliv na celou řadu jiných odvětví.

⁷⁴ Český statistický úřad. *Satelitní účet cestovního ruchu* 28.2.2020 [cit. 6.2.2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

⁷⁵ HPH = rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách a mezi spotřebou, oceněnou v kupních cenách (HDP = HPH + čisté daně)

Obrázek 5 Počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu a v národním hospodářství dle odvětví⁷⁶

Odvětví cestovního ruchu	Počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu	Počet zaměstnaných osob v národním hospodářství	Podíl
1 – Hotely a podobná zařízení	42 701	44 022	97%
2 – Restaurace a podobná zařízení	71 431	164 904	43%
3 – Osobní železniční doprava	12 839	32 099	40%
4 – Osobní silniční doprava	12 416	41 388	30%
5 – Osobní lodní doprava	48	161	30%
6 – Osobní letecká doprava	2 210	2 326	95%
7 – Doplňkové služby osobní dopravy	4 294	26 835	16%
8 – Pronájem zařízení pro osobní dopravu	138	1 948	7%
9 – Cestovní agentury a podobná zařízení	13 997	13 997	100%
10 – Kulturní služby	12 037	37 115	32%
11 – Sportovní a ostatní rekreační služby	2 738	31 646	9%
Celkem	174 849	396 441	44%

Tabulka znázorňující počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu v poměru k celkovému počtu zaměstnanců v národním hospodářství dle jednotlivých odvětví ukazuje význam turismu pro ekonomiku České republiky. Důležitost odvětví cestovního ruchu pocítuje hlavně odvětví dopravy, kde například podíl na osobní letecké dopravě činí 95 % a také hotely a ubytovací zařízení dokonce dosahují 97% podílu.

Podle dat WTTC, zahrnující i nepřímé efekty cestovního ruchu, z roku 2019 celkový příspěvek cestování a cestovního ruchu na HDP České republiky tvořil 6,5 %. Podíl na zaměstnanosti v absolutním vyjádření dle jejich dat činil 414,4 tisíc zaměstnanců, což v procentuálním vyjádření představuje 8 %, a útrata zahraničních návštěvníků se zastavila na hodnotě 178,8 miliard Kč.⁷⁷

3.4. Řízení cestovního ruchu v ČR

Cestovní ruch se dotýká všech sektorů společnosti, jak veřejné správy, samosprávy, tak i podnikatelských subjektů, a to na všech úrovních: celostátní, regionální i lokální. Hlavními vykonavateli veřejné správy jsou stát, subjekty územní samosprávy, subjekty zájmové samosprávy a další subjekty mezi které patří například nadace nebo veřejné fondy. Zmíněné subjekty zajišťují veřejné služby, mezi něž patří sociální služby, zdravotnictví, tělovýchova a sport, doprava, kultura a cestovní ruch, policie, soudnictví a další. Jedna z forem veřejné správy je samospráva, která je vykonávána naopak lidmi a jimi volenými zástupci – zastupitelé

⁷⁶ Srov. Český statistický úřad. *Modul zaměstnanosti cestovního ruchu*. 28.2.2020 [cit. 6.2.2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/modul_zamestnanosti_cestovniho_ruchu

⁷⁷ Srov. World Travel & Tourism Council. *Economic Impact Reports*. [cit. 8.2.2020]. Dostupné z: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>

krajů a obcí. Řízení cestovního ruchu podléhá veřejné správě, rozhodující na základě norem, politických rozhodování a v zájmu dosažení územních cílů.⁷⁸

Mezi subjekty řízení patří:

- stát,
- kraje,
- obce a města,
- sdružení obcí,
- podnikatelský sektor.⁷⁹

Strategie regionálního rozvoje, jejíž součástí je i turismus a jeho podpora, je v gesci státu. Oblastí cestovního ruchu se zabývá MMR, které připravuje strategické dokumenty, navrhuje zákony, vydává vyhlášky a je zodpovědné za veřejné finanční zdroje příslušící cestovnímu ruchu. Problematiky cestovního ruchu řešené státem jsou následující:

- legislativa, včetně předpisů Evropské unie,
- koncepce státní politiky cestovního ruchu,
- statistika cestovního ruchu,
- národní rozvojové plány,
- státní programy podpory cestovního ruchu,
- metodika vzdělávání cestovního ruchu ve vazbě na Evropský sociální fond.⁸⁰

Strategické směřování politiky cestovního ruchu bylo mezi lety 2007-2013 definováno souborem Koncepce státní politiky cestovního ruchu. V rámci této koncepce byly stanoveny čtyři základní priority. První prioritou zahrnovala tvorbu konkurenceschopných produktů cestovního ruchu na národní a regionální úrovni. Druhá obsahovala rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu, do čehož spadá realizace kvalitní základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, rekonstrukce kulturně-historických památek a zachování přírodních lokalit využívaných pro cestovní ruch. V rámci druhé priority byla řešena problematika kvality poskytovaných služeb. Zaměření třetí priority bylo na marketing a propagaci cestovního ruchu, zkvalitnění statistiky a informací o turismu. Čtvrtá a zároveň poslední prioritou se zabývala vytvářením organizační struktury cestovního ruchu.⁸¹

---

⁷⁸ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 45

⁷⁹ Srov. tamtéž

⁸⁰ Srov. tamtéž

⁸¹ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 - 2020* [online] 27.3.2013[cit.5.2.2020]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Podpora%20region%c5%af%20a%20cestovn%c3%ad%20ruch/Cestovn%c3%ad%20ruch/Koncepce%202014-2020/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf

Obrázek 6 Souhrnný přehled priorit za období 2007-2013⁸²

Nástroje, resp. Programy podpory	Počet projektů		Finanční dotace projektů v mil. Kč	
	abs.	podíl v %	abs.	podíl v %
Priorita 1 - Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů CR	258	9,66	662,12	1,78
Priorita 2 - Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb CR	1 969	73,75	33 420,11	89,99
Priorita 3 - Marketing CR a rozvoj lidských zdrojů	400	14,98	2691,09	7,25
Priorita 4 - Vytváření organizační struktury CR	43	1,61	365,82	0,98
Celkem	2 670	100	37 139,14	100

V roce 1993 byla zřízena příspěvková organizace Ministerstva hospodářství České republiky CzechTourism. V rámci svého poslání CzechTourism koordinuje státní propagaci turismu s aktivitami prováděnými podnikatelskými a regionálními subjekty a rozvíjí střednědobou a aktuální strategii pro marketing produktů turismu na domácím i zahraničním trhu.⁸³

Kraje jsou zodpovědné za rozvoj a správu svého území. Součástí programů rozvoje, vypracovaných krajem, jsou programy na rozvoj cestovního ruchu. Do jejich kompetence spadá rovněž marketing a statistika cestovního ruchu na jejich území.⁸⁴

Další úrovní administrativního členění, jež se účastní a má zájem na rozvoji cestovního ruchu na jejím území, jsou obce a města. Jejich kompetencí a zároveň povinností je budování infrastruktury na jejich území, včetně turistické a napomáhat vlastním či jiným investicím podporujících cestovní ruch. Součástí podpory cestovního ruchu je i provozování turistických informačních center, které mají za úkol poskytovat komplexní informace o všech službách souvisejících s turismem v oblasti svého působení (obec, město, turistická oblast). Sekundárním posláním těchto center je také prodej upomínkových předmětů, vstupenek, průvodcovské služby, směnárny atd., za úplatu. Obce s menší rozlohou, pro něž výstavba a provozování střediska postrádá smysl, mohou spolupracovat s nejbližším informačním centrem, nebo průběžně zveřejňovat informace pomocí vlastních webových stránek propojených s webem mikroregionu či kraje. Sdružení obcí mohou zřizovat i agentury, které

⁸² Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 - 2020* [online] 27.3.2013[cit.5.2.2020].Dostupné z:https://www.mmr.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Podpora%20region%c5%af%20a%20cestovni%20ruch/Cestovni%20ruch/Koncepce%202014-2020/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf

⁸³ Srov. TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa*, s. 79

⁸⁴ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 46

realizují svou činnost na podnikatelském principu. Mohou například podporovat konkrétní produkty cestovního ruchu, které vytvářejí na jejich území podnikatelské subjekty. Měla by také zajistit propojení informačních center, sběr informací, společnou propagaci oblasti a rozvoj cestovního ruchu v rovině mikroregionů.⁸⁵

Cestovní ruch je důležité odvětví generující pracovní místa v strukturálně postižených oblastech. Je proto nezbytné, aby existovala instituce hájící zájmy jednotlivých subjektů v oblasti cestovního ruchu, a to v podobě podnikatelské samosprávy, spolků, sdružení a asociací. Členství v nich je nepovinné, ale sdružení více podniků má samozřejmě větší vliv a vyjednávací sílu, kterou mohou využít při jednání s vládou v procesu projednávání zákonů. Sdružení vznikají na základě profesní báze a společného zájmu, příkladem může být Asociace hotelů a restaurací, Svaz venkovské turistiky, Kempy a chatové osady, Klub českých turistů. Existuje také Asociace cestovních kanceláří a agentur, jejichž svazem je Svaz obchodu a cestovního ruchu, jenž je členem Hospodářské komory.⁸⁶

4. Turismus v období 2020-2021

Vlivem epidemie koronaviru nezažívá cestovní ruch příznivé období. Důvodem jsou především restrikce vlád jednotlivých zemí omezující pohyb občanů za účelem zpomalení šíření nemoci.⁸⁷

Dle zpráv UNWTO se v roce 2020 počet mezinárodních příjezdů snížil o jednu miliardu, což v procentuálním vyjádření představuje snížení o 74 % oproti předcházejícímu roku. Pro srovnání v poslední ekonomické krizi roku 2009 došlo k 4% snížení. Ve finančním vyjádření je kolaps mezinárodního cestování odhadován na 1,3 bilionů dolarů, což je jedenáctkrát více než jaká ztráta byla zaznamenána v roce 2009. Krize se odrazila i na pracovních místech v cestovním ruchu – odhaduje se, že ohrozila 100 až 120 miliónů pracovních míst.⁸⁸

Pro cestovní ruch v České republice je jedno z největších rizik úpadek turismu v Praze, jenž je středobodem pro cestovní ruch uvnitř republiky a z níž se zahraniční turisté vydávají do dalších krajů a regionů. Propad má velký dopad především na hotelnictví a gastronomii. Podle průzkumu společnosti STR došlo k poklesu průměrné tržby za pokoj o 84,6 %. Obsazenost

---

⁸⁵ Srov. RÝGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ I., *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, s. 47-48

⁸⁶ Srov. tamtéž

⁸⁷ United Nation World Tourism Organization. 2020: *worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals*. 28.1.2021 [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals>

⁸⁸ Srov. United Nation World Tourism Organization. 2020: *worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals*. 28.1.2021 [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals>

dokonce klesla oproti roku 2019 ze 78,5 % na 16,6 %. Praha, jako hlavní město České republiky, ve srovnání s ostatními evropskými metropolemi obsadila zaujala první místo v neobsazenosti hotelů v letním období, kdy byly přístupné. Za ní se umístila města jako Bratislava, Vídeň, Varšava, nebo Mnichov.⁸⁹ Co se týče počtu turistů v Praze, tak klesl meziročně o téměř 75 %. Jedinou pozitivní zprávou byl nárůst počtu domácích turistů v letních měsících o 16 %, který byl zapříčiněn i podporou města ve výši 120 miliónů korun a programu „V Praze jako doma“, který spustil Magistrát Hlavního města Prahy ve spolupráci s Prague City Tourism v půlce roku 2020. Největší propad zaznamenal turismus v průběhu druhého a čtvrtého kvartálu, kdy v období říjen–prosinec klesl cestovní ruch meziročně o 93 %.⁹⁰

4.1. Omezení zasahující cestovní ruch

Vzhledem k průběhu pandemie řada zemí přistupuje k přísnějším opatření v ohledu k cestování a cestovnímu ruchu. Mezi nejčastější restriktce patří povinné testování, karantény a v některých případech dokonce uzavření hranic. Nadějí pro obnovení cestovního ruchu a důvěry turistů může být vakcína proti onemocnění.⁹¹

V České republice byla Ministerstvem zdravotnictví vydána čtyřstupňová škála, do níž byly zařazeny země podle míry rizika nákazy.

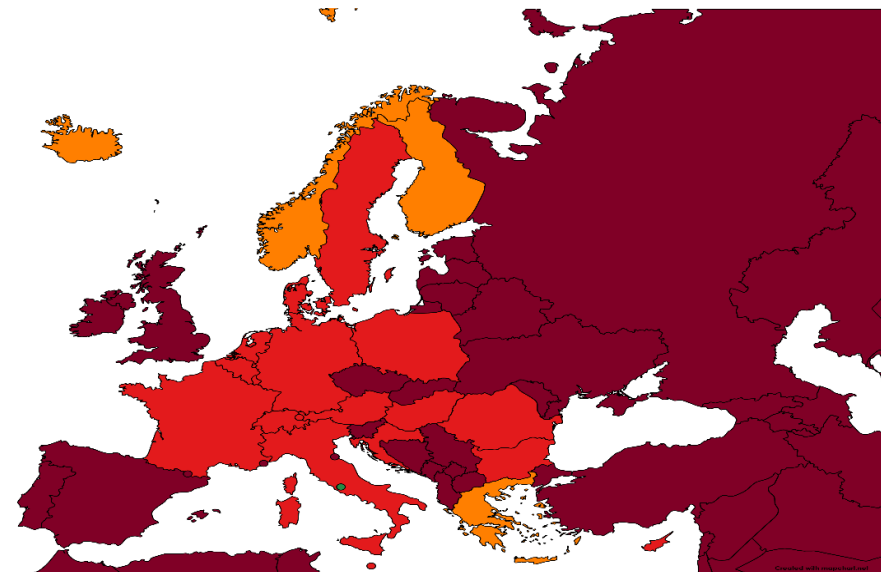
---

⁸⁹ Srov. Echo24. *Koronavirus zdevastoval pražské hotely. Trpí tím tak celý turismus v zemi.* 28.1.2021 [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SCCee/koronavirus-zdevastoval-prazske-hotely-trpi-tim-tak-cely-turismus-v-zemi>

⁹⁰ Srov. iRozhlas. *Do Prahy loni přijelo o tři čtvrtiny méně turistů než v roce 2019. Přivítala hlavně Čechy a Němce.* 9.2.2021. [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/cestovani/cestovani-turismus-turiste-praha-prague-city-tourism-cesko_2102091444_dok

⁹¹ Srov. United Nation World Tourism Organization. *2020: worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals.* 28.1.2021 [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals>

Obrázek 7 Mapa zemí podle míry rizika nákazy (v platnosti od 5.2.2021)⁹²

Cizinci i čeští občané přijíždějící ze zemí spadajících do tmavě červené skupiny musí před vstupem na území České republiky vyplnit příjezdový formulář a musí mít také negativní výsledek PCR testu⁹³, jenž musel být proveden 72 hodin před započítáním cesty. Následuje druhý PCR test provedený v ČR nejdříve 5. den po vstupu, do doby předložení druhého negativního testu je daný člověk v izolaci. Po dobu 10 dnů od návratu je povinen mimo domov nosit respirátor splňující stanovené kvality, nebo alespoň jednorázovou zdravotnickou roušku.⁹⁴

Červená skupina pro cizince i české občany znamená povinnost před vstupem na území ČR vyplnit příjezdový formulář a musí doložit písemné potvrzení o negativním výsledku antigenního nebo PCR testu. Antigenní test musí být proveden nejvýše 24 hodin a PCR 72 hodin před započítáním cesty. Obdobně jako u předešlé skupiny musí lidé podstoupit druhý PCR test provedený v České republice, který podstoupí do 5 dnů od příjezdu. Do doby, než předloží negativní výsledky druhého testu, jsou povinni sečkat v izolaci. Musejí také po dobu 10 dnů od návratu nosit respirátor s příslušnou třídou ochrany, nebo alespoň jednorázovou zdravotnickou roušku.⁹⁵

Cizinci a navrátní se občané České republiky ze zemí spadajících do oranžové skupiny musí před vstupem na území České republiky vyplnit příjezdový formulář a mít písemné potvrzení o negativním výsledku antigenního nebo PCR testu, u antigenního testu provedeného

⁹² Srov. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Seznam zemí podle míry rizika nákazy*. 3.2.2021. [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/seznam-zemi-podle-miry-rizika-nakazy/>

⁹³ Široce rozšířená molekulárně diagnostická metoda k detekci genetického materiálu

⁹⁴ Srov. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Seznam zemí podle míry rizika nákazy*. 3.2.2021. [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/seznam-zemi-podle-miry-rizika-nakazy/>

⁹⁵ Srov. tamtéž

nejvýše 24 hodin a u PCR 72 hodin před započítáním cesty. U této skupiny odpadá povinnost druhého testování na území ČR, avšak také musí nosit ochranu dýchacích cest ve formě respirátoru či jednorázové zdravotnické roušky.⁹⁶

Poslední a zároveň skupina bez jakýchkoliv omezení je zelená, avšak na výše uvedené mapě můžeme vidět, že k aktuálnímu nařízení vstupující do platnosti 5.2.2021 se na území Evropy nevyskytuje žádná země spadající do této skupiny.⁹⁷

4.2. Aktuální trendy v turismu

Ačkoliv je cestování do značné míry stagnuje, tak není úplně nulové. Lidé se této situaci přizpůsobili a transformovali způsob cestování k aktuální situaci a vznikla tak řada trendů.

Poslední dobou se rozmohlo cestování o samotě. Za současné situace je sociální odstup součástí našeho každodenního života a ovlivňuje, s kým se stýkáme. Lidé cestující sami mají daleko větší svobodu v plánování cesty podle jejich zájmů. Zmíněný typ cestovatelů tíhne k objevování nezvyklých zážitků a jsou ochotni si za ně dokonce připlatit. Příležitost tohoto způsobu cestování mohou využít cestovní kanceláře, pro které informace od takto cestujících lidí znamenají možnost vytvářet personalizované zájezdy.⁹⁸

Dalším trendem je cestování ve svých sociálních skupinách, jež mohou zahrnovat lidi z rodiny či přátele. Podle některých výzkumů si více než 60 % respondentů z řad turistů myslí, že cestování s rodinou či přáteli je nejlepší způsob, jak utužit vazby mezi nimi. Zmíněný způsob cestování se tedy zdá jako nejlepší kombinace trávení času s blízkými lidmi a bezpečnosti prostředí, v kterém se pohybujeme.⁹⁹

Důležitou částí cestování je bezesporu relaxace nabízející povzbuzení z mentálního i tělesného hlediska. V současné době vzniká nový segment turistů, hledajících relaxaci s jistou úrovní luxusu. Reakcí firem je nabídka luxusu širšímu spektru cestujících zahrnující například extravagantní služby.¹⁰⁰ Služba Airbnb luxe díky vyjmutí prostředníka nabízí luxusní domy za nízké ceny. Využívají se krátkodobé pobyty, s tím že se čím dál častěji používá platba za hodinu.¹⁰¹

---

⁹⁶ Srov. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Seznam zemí podle míry rizika nákazy*. 3.2.2021. [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/seznam-zemi-podle-miry-rizika-nakazy/>

⁹⁷ Srov. tamtéž

⁹⁸ Srov. wtm Global Hub. *Types of travellers emerging in 2021*. 27.1.2021 [cit. 8.2.2020].

Dostupné z: <https://hub.wtm.com/blog/trends/types-of-travellers-emerging-in-2021/>

⁹⁹ Srov. tamtéž

¹⁰⁰ Srov. tamtéž

¹⁰¹ Srov. Seeker. *The Top Travel Trends and Destinations for 2021*. [cit. 9.2.2020].

Dostupné z: <https://seeker.io/2021-travel-trends/>

Trendem pro nadcházející období je využití virtuální reality (VR) v turismu. Stejně jako například realitní agenti využívají VR technologie pro virtuální prohlídky domů či hotelů, dá se očekávat plné využití i v cestovním ruchu.¹⁰² V nedávné době začala využívat VR technologie jako marketingový nástroj řada institucí z různých zemí, včetně Německa. Německé národní turistické sdružení (GNBT), jež je národní marketingová organizace pro turismus, prostřednictvím 360stupňových videí provedlo řadu zájemců celou zemí a částí pobřeží Baltského a Severního moře. Podle slov výkonné ředitelky GNBT Petry Hedorfer digitální aplikace nemůžou nahradit zážitek z reálného turismu, avšak jejich sdružení využívá VR a Rozšířené reality (AR) technologie k udržení zájmu o Německo.¹⁰³

Dalším technologickým trendem je zavádění automatizace a robotizace v cestovním ruchu. Tendence využít roboty v odvětví turismu vznikla v Japonsku, avšak od té doby byl nápad robotizace přejat velkými řetězci hotelů jako je například Hilton, kde byly zavedené stroje namísto recepčních či barmanů. Automatizace v roce 2021 pronikne do běžnějších činností, jako je například rezervace či hledání hotelů. Umělá inteligence může najít využití například i v bezpečnostních složkách letišť nebo může být využita v turistických centrech pro překlad a navigaci.¹⁰⁴

Otázkou pro nadcházející období je, zda a kdy se vůbec cestovní ruch vrátí do podoby, v které se nacházel před pandemií koronaviru. Zajímavé výsledky poskytl průzkum odborníků UNWTO, ve kterém 45 % respondentů očekává lepší vyhlídky na rok 2021 oproti předchozímu roku, 25 % dotázaných předpokládá stejný vývoj a 30 % zhoršený průběh.¹⁰⁵

---

¹⁰² Srov. Seeker. *The Top Travel Trends and Destinations for 2021*. [cit. 9.2.2020].

Dostupné z: <https://seeker.io/2021-travel-trends/>

¹⁰³ Srov. BBC. *Coronavirus: Is virtual reality tourism about to take off?*. 30.10.2020. [cit. 9.2.2020].

Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/business-54658147>

¹⁰⁴ Srov. Seeker. *The Top Travel Trends and Destinations for 2021*. [cit. 9.2.2020].

Dostupné z: <https://seeker.io/2021-travel-trends/>

¹⁰⁵ Srov. United Nation World Tourism Organization. *2020: worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals*. 28.1.2021 [cit. 9.2.2020]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals>

II. Praktická část – Analytická

5. Vliv koronaviru na vybrané ukazatele cestovního ruchu

Pro analýzu vlivu koronaviru na cestovní ruch v České republice autor zvolil data zveřejněné Českou národní bankou (ČNB) a Českým statistickým úřadem (ČSÚ). Je nutno říct, že vzhledem k aktuálnosti daného problému a termínu zveřejnění dat ze strany ČNB a ČSÚ za čtvrtý kvartál 2020 (k 31.3.2021) byla při zpracování výzkumu této práce dostupná data pouze k prvním třem kvartálům roku 2020. Situaci také komplikuje fakt, že dle sdělení Českého statistického úřadu poklesl počet cest do zahraničí ve druhém čtvrtletí roku 2020 o 85–95 %, tudíž data kvůli jejich nespolehlivosti nepublikovali. Data týkající se bilančního salda cestovního ruchu jsou uvedena v milionech korun, a domácí a výjezdový cestovní ruch pak v tisících výjezdů.

Z hlediska metodologie statistického zpracování dat Český statistický úřad rozděluje domácí a výjezdový cestovní ruch českých rezidentů na kratší a delší cesty. Delší cesty zahrnují čtyři a více přenocování, kratší cesty tři a méně přenocování. Data v tabulkách jsou zaokrouhlována, a proto ne vždy odpovídají přesným hodnotám součtů.

5.1. První kvartál roku

5.1.1. Popis aktuální situace

Českou republiku v průběhu měsíce ledna nový typ koronaviru nezasáhl. Až na konci měsíce začaly platit na Letišti Václava Havla první opatření pro včasné odhalení a prevenci šíření nákazy novým koronavirem.¹⁰⁶ V úterý 28.1.2020 v rámci schůze Poslanecké sněmovny ČR při svém projevu tehdejší ministr zdravotnictví Adam Vojtěch mluvil o novém viru, o kterém nemá zatím informace ani Světová zdravotnická organizace (WHO) a nikdo neví, jak se šíří.¹⁰⁷ Světová zdravotnická organizace ve čtvrtek 30.1.2020 vyhlásila globální stav nouze,

---

¹⁰⁶ Srov. Letiště Praha. *Prevence šíření nákazy koronavirem. Letiště Praha přijalo opatření v oblasti edukace cestujících*. 24.2.2020 [cit. 17.2.2020].

Dostupné z: <https://www.prg.aero/koronavirus-letiste-praha-prijalo-opatreni-v-oblasti-edukace-cestujicich>

¹⁰⁷ Srov. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Úterý 28. ledna 2020*. [cit. 17.2.2020].

Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/040schuz/s040161.htm>

jelikož se nákaza rozšířila do 21 zemí. Řada zemí, nevyjímaje Českou republiku, zpřísnila opatření a pozastavila vydávání víz pro čínské občany.¹⁰⁸

Období února minulého roku bylo také relativně klidné. V tomto měsíci nebyl na území České republiky nikdo testován s pozitivním výsledkem.¹⁰⁹

Dne 1. března 2020 byla na území České republiky poprvé potvrzena přítomnost nákazy novým koronavirem, kdy byli pozitivně testováni tři lidé, z toho dva v Praze.¹¹⁰ Docházelo také k prvním opatřením ze strany vlády kvůli šíření nového koronaviru. Mezi ně patřilo například zastavení leteckého spojení s Jižní Koreou a severoitalskými regiony.¹¹¹ Jedním z velkých témat bylo pořádání Světového poháru v biatlonu v Novém Městě na Moravě. Na událost se chystaly desetitisíce lidí, avšak z důvodu obav šíření koronaviru bylo rozhodnuto o konání akce bez diváků. Zmíněné opatření se poté týkalo i dalších sportovních událostí.¹¹² Mezi další opatření ovlivňující cestovní ruch a volný pohyb obyvatel patří zavedení celostátní karantény 16. března, kdy mohli lidé vykonávat pouze nezbytný pohyb v rámci nákupu potravin, cest do práce nebo k lékaři. Byly také zrušeny kulturní a sportovní akce a zavřeny obchody a restaurace.¹¹³ Od pondělí 16. března platil zákaz vycestovat do zahraničí pro všechny občany

---

¹⁰⁸ Srov. Aktuálně.cz. *WHO vyhlásila globální stav zdravotní nouze, první nakažené oznámila Itálie*. 30.1.2020. [cit. 17.2.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/who-vyhlasila-globalni-stav-zdravotni-nouze-prvni-nakazene-o/r~638e106843b111ea858fac1f6b220ee8/>

¹⁰⁹ Srov. Vláda České republiky. *Tisková konference k aktuální situaci v souvislosti s výskytem koronaviru v Evropě, 28. února 2020*. 28.2.2020. [cit. 17.2.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-k-aktualni-situaci-v-souvislosti-s-vyskytem-koronaviru-v-evrope--28--unora-2020-179940/>

¹¹⁰ Srov. Hygienická stanice hlavního města Prahy. *V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem, z toho dva v Praze*. 1.3.2020. [cit. 17.2.2021].

Dostupné z: http://www.hygp Praha.cz/dokumenty/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem--z-toho-dva-v-praze-4614_4614_161_1.html

¹¹¹ Srov. Lidovky.cz. *Kvůli koronaviru skončí lety z Koreje i severní Itálie. Spoje omezil i Regiojet*. 2.3.2020. [cit. 17.2.2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/bezpecnostni-rada-rozhoduje-o-pozastaveni-letu-z-lombardie-do-ceska-kvuli-koronaviru.A200302_071727_in_domov_vag

¹¹² Srov. iRozhlas. *Světový pohár v biatlonu bude v Novém Městě na Moravě kvůli hrozbě koronaviru bez diváků*. 2.3.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/zimni-sporty/biatlon-svetovy-pohar-nove-mesto-na-morave-koronavirus-divaci-kulisa-bezpecnost_2003020942_mim

¹¹³ Srov. iRozhlas. *Vláda omezila pohyb lidí po celém Česku. Nakažených je 298, nejvíc v Praze a Olomouckém kraji*. 16.3.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karantena-celostatni-ceska-republika-andrej-babis-zdravotnictvi-omezeni-pohybu_2003152304_onz

ČR, na které se nevztahovaly výjimky Ministerstva vnitra a též zákaz vstupu do země všem cizincům, kteří neměli na našem území přechodný pobyt nad 90 dnů nebo trvalý pobyt. V platnost vešel zákon Lex voucher, který stanovil cestovním kancelářím možnost vrácení peněz či vydání vouchery u zájezdů konaných v období 20.2. – 31.8. 2020. Pokud zmíněný voucher nebude využit zákazníkem do konce srpna 2021, pak cestovní kancelář vrátí peníze.¹¹⁴

5.1.2. Bilanční saldo cestovního ruchu

*Tabulka 1 Bilanční saldo cestovního ruchu v prvním kvartálu v období 2011-2020
(v milionech Kč)*

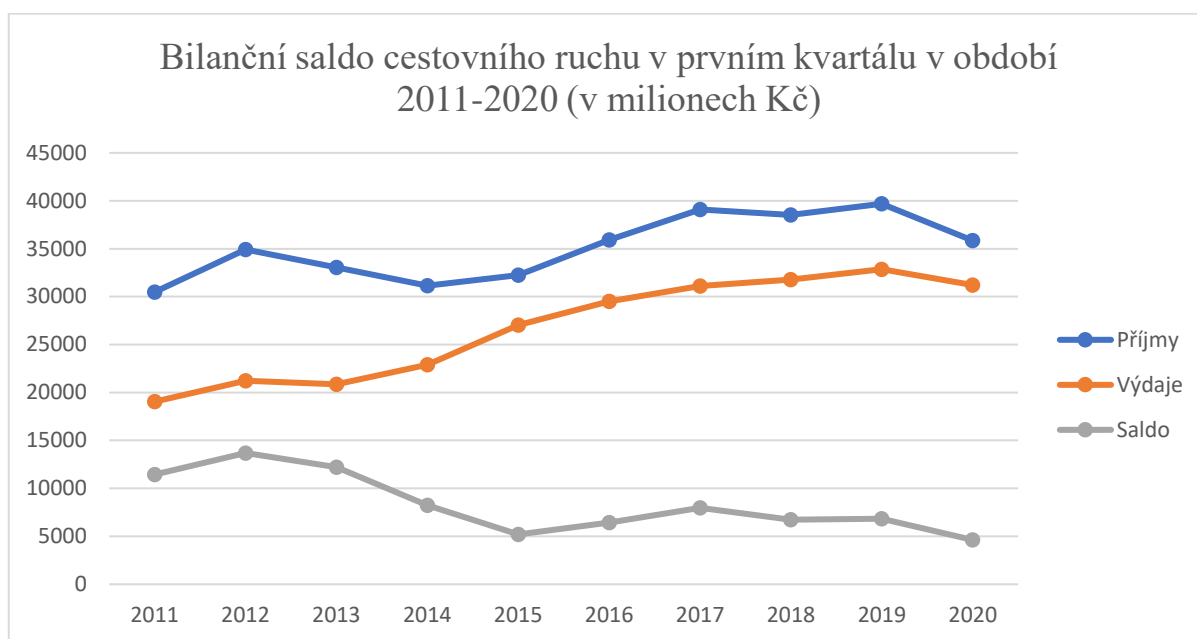
1Q	Příjmy	Výdaje	Saldo	Δ yt	Δ t
2011	30484	19053	11431		
2012	34909	21217	13692	2261	0,197795
2013	33058	20863	12195	-1497	-0,10933
2014	31132	22900	8232	-3963	-0,32497
2015	32234	27051	5183	-3049	-0,37038
2016	35916	29497	6419	1236	0,238472
2017	39082	31097	7985	1566	0,243963
2018	38527	31776	6751	-1234	-0,15454
2019	39687	32864	6823	72	0,010665
2020	35839	31217	4622	-2201	-0,32259

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, příjmy reprezentují příjezdový turismus – příliv devíz, a naopak výdaje výjezdový cestovní ruch – odliv devíz. Maxima v období 2011-2020 dosáhlo bilanční saldo cestovního ruchu v roce 2012. V tomto období dosáhl minima cestovní ruch právě v roce 2020, a to i přes fakt, že první dva měsíce nový koronavirus Českou republiku nezasáhl, neboť první pozitivně testovaný na našem území byl na počátku měsíce března. Meziroční pokles dosáhl úrovně 32,2 %, což bylo dáno též razantním poklesem příjmů oproti výdajům. Meziroční pokles příjmů dosahoval 9,7 %, zatímco výdaje se snížily pouze o 5 %.

¹¹⁴ Srov. Seznam Zprávy. #StopCovidCZ: Doprava do zahraničí z ČR. 19.6.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/doprava-do-zahranici-z-cr-a-moznosti-cestovani-mimo-cr-93658>

Graf 1 Bilanční saldo cestovního ruchu v prvním kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

5.1.3. Chování rezidentů v cestovním ruchu

Počet cest

Prvním zkoumaným ukazatelem je absolutní počet cest. Český statistický úřad eviduje počet cest rezidentů v České republice a v zahraničí.

Tabulka 2 Počet delších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020

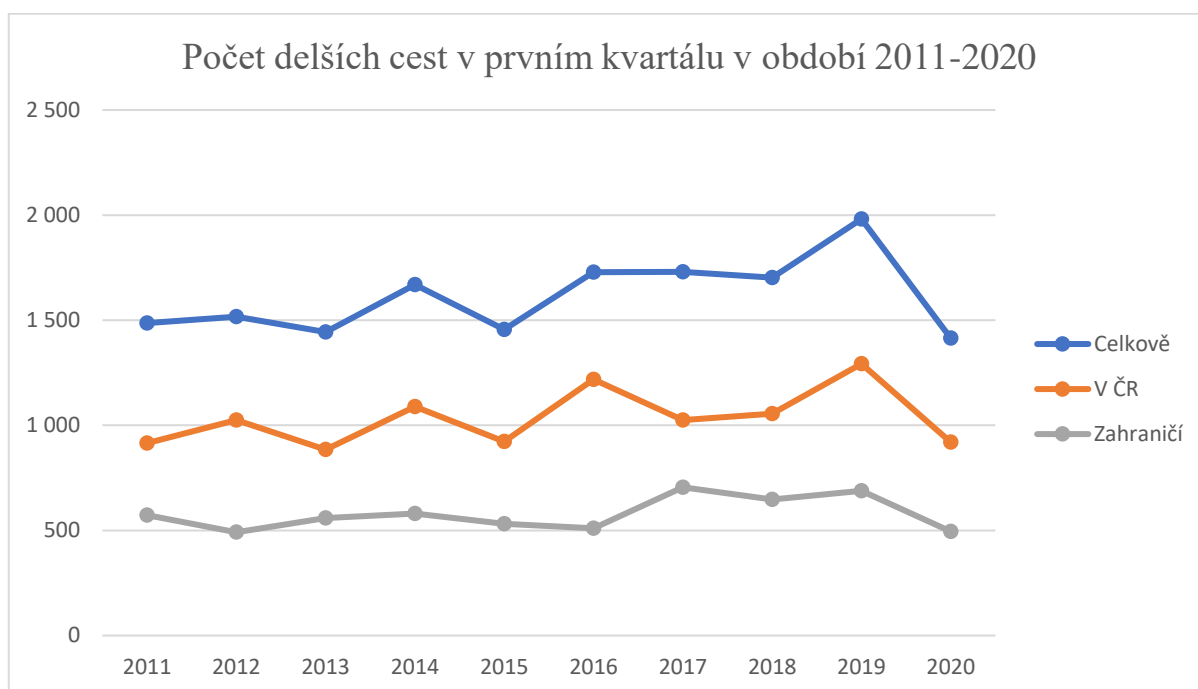
1Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	1 487	915	572		
2012	1 517	1 026	491	31	0,021
2013	1 443	885	559	-74	-0,049
2014	1 670	1 090	580	226	0,157
2015	1 455	923	532	-215	-0,128
2016	1 729	1 219	510	274	0,188
2017	1 731	1 025	705	2	0,001
2018	1 702	1 055	647	-29	-0,017
2019	1 981	1 293	689	279	0,164
2020	1 415	919	495	-567	-0,286

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Ve zkoumaném období byl již v prvním čtvrtletí roku 2020 zaznamenán strmý pokles celkového počtu delších cest, což bylo zapříčiněno propadem počtu cest v ČR o 28,9 %, respektive v zahraničí o 28,1 %. Celkový zaznamenaný meziroční pokles cest dosáhl 28,6 %, což v absolutním vyjádření odpovídá 567 cestám. Pokles může být vysvětlen hlavně obavou z cestování, ale také restrikcemi ze strany vlády, které přicházeli v průběhu měsíce března.

Graf 2 Počet delších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Celkový počet delších cest za rok 2020 představoval hodnotu 1 415 tisíc, což znamenalo minimum za zvolené období. Výrazný pokles na grafu je dán především tím, že v předchozím roce 2019 bylo zaznamenáno maximum celkového počtu delších cest.

U kratších cest se poměr mezi počtem cest na území České republiky a v zahraničí oproti delším cestám z důvodu časové náročnosti lišil.

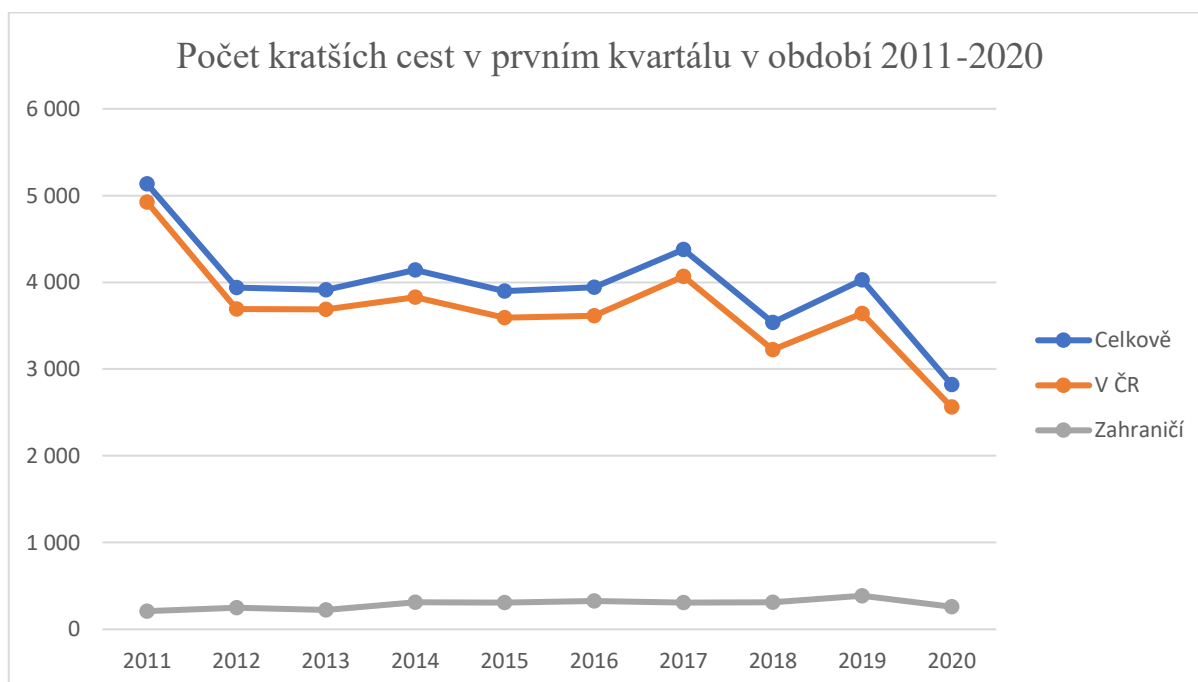
Tabulka 3 Počet kratších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020

1Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ yt	δ t
2011	5 134	4 924	209		
2012	3 941	3 692	248	-1 193	-0,2324
2013	3 913	3 689	224	-28	-0,0070
2014	4 141	3 829	313	228	0,0584
2015	3 899	3 593	306	-242	-0,0585
2016	3 943	3 616	327	44	0,0113
2017	4 376	4 070	307	434	0,1100
2018	3 537	3 224	313	-840	-0,1918
2019	4 027	3 640	387	490	0,1385
2020	2 821	2 561	260	-1 206	-0,2994

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Meziroční změna celkového počtu kratších cest se obdobně jako u delších cest pohybovala těsně pod 30 %, a to přesně 29,9 %. Počet kratších cest v České republice se meziročně snížil o 29,6 % a do zahraniční dokonce o 32,8 %.

Graf 3 Počet kratších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Absolutní počet kratších cest za první kvartál roku 2020 činil 2821 tisíc, což znamená minimum za zvolené období 2011-2020. Počet kratších cest do zahraničí se také prudce snížil a dosáhl minima od roku 2014.

Počet přenocování

Důležitým ukazatelem chování rezidentů je také počet přenocování. Český statistický úřad vede data opět k delším i kratším cestám.

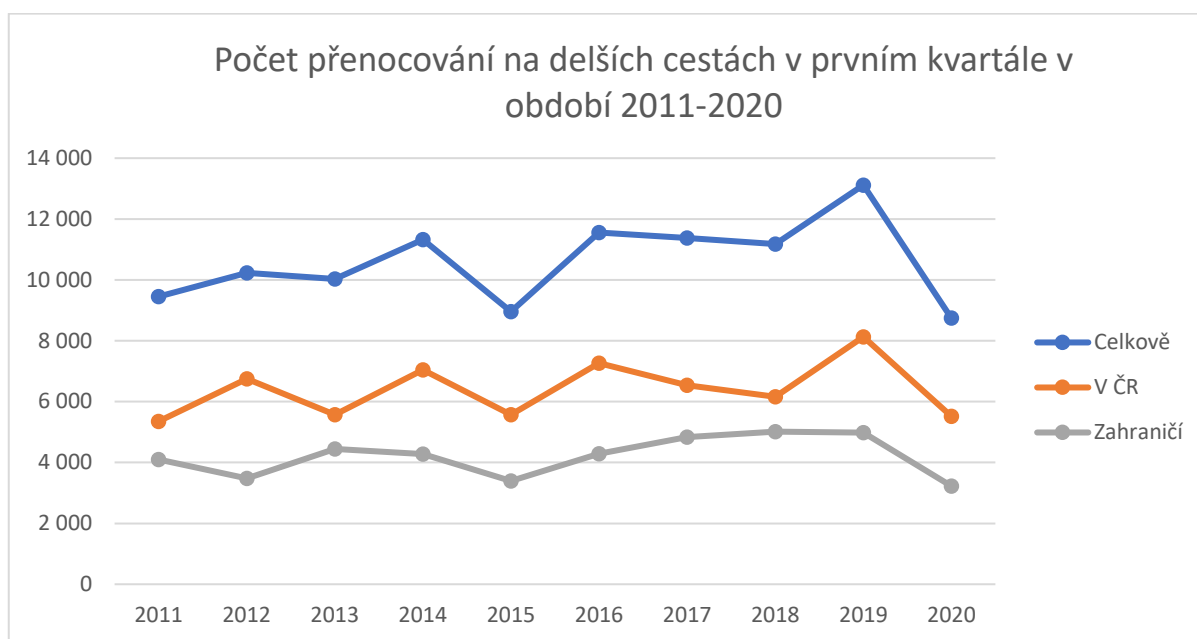
Tabulka 4 Počet přenocování na delších cestách v prvním kvartálu v období 2011-2020

1Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	9 448	5 352	4 096		
2012	10 234	6 754	3 480	786	0,0831
2013	10 027	5 576	4 450	-207	-0,0203
2014	11 326	7 047	4 279	1 299	0,1296
2015	8 962	5 571	3 391	-2 364	-0,2088
2016	11 561	7 268	4 293	2 600	0,2901
2017	11 373	6 537	4 835	-189	-0,0163
2018	11 175	6 161	5 015	-197	-0,0174
2019	13 115	8 129	4 987	1 940	0,1736
2020	8 745	5 518	3 227	-4 371	-0,3332

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V prvním kvartálu roku 2020 celkový počet přenocování činil 8745 tisíc. Jedná se o prudký pokles oproti předchozímu roku, kdy celkový počet přenocování činil 13 115 tisíc, v relativním vyjádření se tedy jedná o 33,3% úbytek. Tento ukazatel může být důležitý pro subjekty poskytující ubytovací služby, například hotely, motely apod. Související ukazatel průměrného počtu přenocování na delších cestách, jenž se vypočítá jako podíl počtu cest a počtu přenocování, také poklesl oproti předcházejícímu roku, a to o 6,6 %, což bylo zapříčiněno snížením průměrného počtu přenocování v ČR o 4,5 % a v zahraničí dokonce o 10 %.

Graf 4 Počet přenocování na delších cestách v prvním kvartále v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Obdobně jako u celkového počtu dlouhých cest se jedná o prudký pokles, jelikož maximum v počtu přenocování na dlouhých cestách dosažené v roce 2019 bylo vystřídáno v následujícím jeho minimem. V České republice se počet přenocování snížil o 32,1 % a v zahraničí dokonce o 35,2 %.

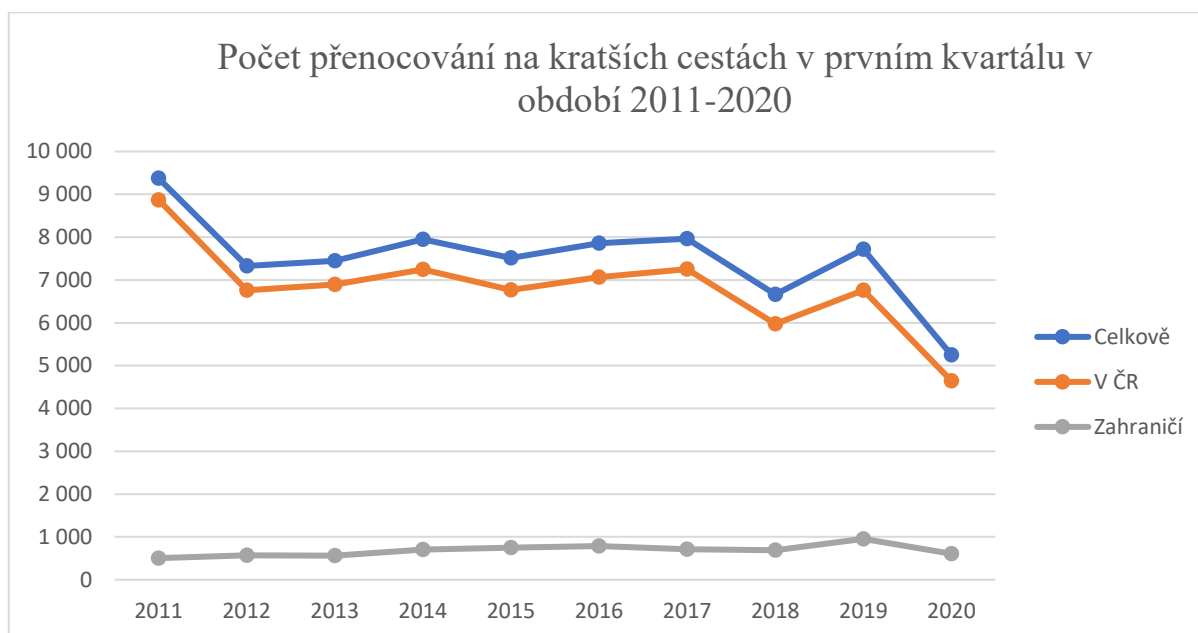
Tabulka 5 Počet přenocování na kratších cestách v prvním kvartálu v období 2011-2020

1Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	9 373	8 869	504		
2012	7 332	6 763	568	-2 042	-0,2178
2013	7 451	6 892	559	120	0,0163
2014	7 946	7 242	704	495	0,0665
2015	7 511	6 764	747	-435	-0,0547
2016	7 856	7 067	789	344	0,0458
2017	7 960	7 252	708	104	0,0133
2018	6 664	5 972	692	-1 296	-0,1629
2019	7 715	6 762	953	1 052	0,1578
2020	5 252	4 646	606	-2 463	-0,3192

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V absolutním vyjádření se meziročně počet přenocování snížil o 2 463 tisíc, což v relativním vyjádření představuje 31,9 %. Související ukazatel průměrného počtu přenocování na kratších cestách se snížil pouze o 2,8 %.

Graf 5 Počet přenocování na kratších cestách v prvním kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V prvním kvartále roku 2020 počet přenocování dosáhl minima ve zkoumaném období, což bylo zapříčiněno meziročním poklesem přenocování v ČR o 31,2 % a v zahraničí dokonce o 36,4 %.

Průměrné výdaje

Český statistický úřad eviduje průměrné výdaje na jednu cestu, ale také na jeden den cesty. Všechny uvedené částky jsou vyjádřeny v Kč.

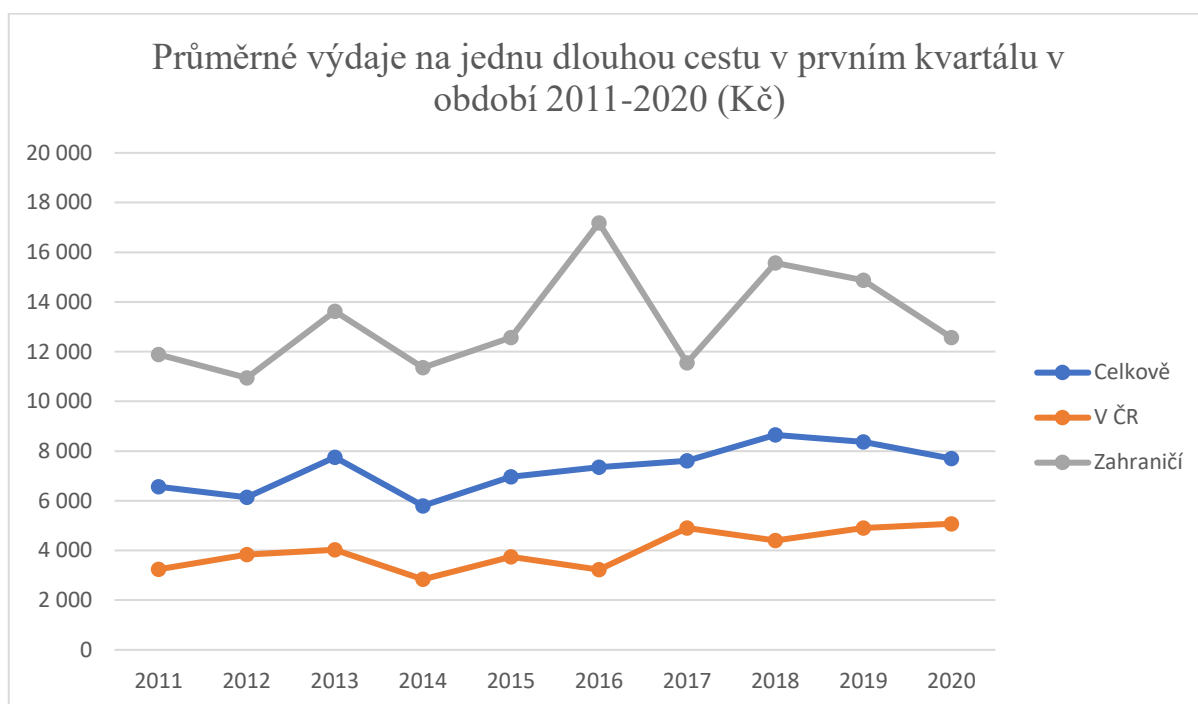
Tabulka 6 Průměrné výdaje na jednu delší cestu v prvním kvartálu v období 2011-2020

1Q	Celkově	V ČR	Zahranicí	Δ_{yt}	δ_t
2011	6 567	3 241	11 886		
2012	6 135	3 831	10 945	-431,911	-0,0658
2013	7 748	4 034	13 628	1 613,162	0,2629
2014	5 799	2 838	11 361	-1 949,306	-0,2516
2015	6 969	3 747	12 563	1 169,884	0,2017
2016	7 350	3 233	17 184	381,218	0,0547
2017	7 613	4 905	11 549	262,312	0,0357
2018	8 651	4 407	15 568	1 038,466	0,1364
2019	8 372	4 905	14 878	-279,460	-0,0323
2020	7 699	5 074	12 569	-673,001	-0,0804

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Celkové průměrné výdaje na jednu delší cestu klesly v prvním kvartále o 8 %, což bylo zapříčiněno poklesem průměrných výdajů na zahraniční cesty o 15,5 %. Výdaje na cestu v ČR se naproti tomu zvýšily o 3,4 %.

Graf 6 Průměrné výdaje na jednu dlouhou cestu v prvním kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje na jednu dlouhou cestu v ČR v prvním kvartále dokonce dosáhly maxima ve sledovaném období.

5.2. Druhý kvartál roku

5.2.1. Popis aktuální situace

Vlivem příznivého vývoje situace ohledně nového koronaviru bylo umožněno stanovení harmonogramu uvolňování, jenž byl průběžně zkracován a zpřesňován. Na mimořádném jednání ve čtvrtek 9. dubna 2020 vláda schválila prodloužení nouzového stavu do konce měsíce dubna.¹¹⁵ Dne 20. dubna došlo k prvnímu rozvolňování, které se týkalo provozoven řemeslníků, farmářských trhů, autobazarů a autosalónů.¹¹⁶

V průběhu května docházelo díky příznivé epidemiologické situace k dalším rozvolňování, kdy 11. května byly otevřeny provozovny v nákupních centrech s výjimkou

¹¹⁵ Srov. Vláda České republiky. *Vláda rozhodla o prodloužení nouzového stavu do 30. dubna, podpoří kulturní instituce více než miliardou korun.* 9.4.2020. [cit. 21.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-rozhodla-o-prodlouzeni-nouzoveho-stavu-do-30--dubna--podpori-kulturni-institute-vice-nez-miliardou-korun-180949/>

¹¹⁶ Srov. Vláda České republiky. *Vláda rozhodla o prodloužení nouzového stavu do 30. dubna, podpoří kulturní instituce více než miliardou korun.* 9.4.2020. [cit. 21.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-rozhodla-o-prodlouzeni-nouzoveho-stavu-do-30--dubna--podpori-kulturni-institute-vice-nez-miliardou-korun-180949/>

provozoven stravovacích služeb, dále také například muzea, galerie, zámky, hrady nebo kulturní a sportovní akce nepřesahující 100 osob. Dne 17. května 2020 bylo po dlouhých 67 dnech ukončen nouzový stav, avšak stále platila různá opatření, včetně opatření na hranicích, kdy cizinci měli v zemi zakázaný volný pohyb a cestovat mohli pouze do zaměstnání nebo v nezbytně nutných případech. Pro české občany však zákaz vycestování již neplatil.¹¹⁷ Následovalo otevření restaurací, kaváren či vnitřních prostorů hradů a zámků dne 25. května.¹¹⁸

Začátek června přinesl další uvolňování opatření zahrnující zvýšení počtu účastníků kulturních, sportovních a dalších akcí na nejvýše 500 osob ve stejný čas, dále také umožnění provozu vodních atrakcí v bazénech a koupalištích. V pondělí 22. června došlo k navýšení počtu účastníků hromadných akcí na 5000.¹¹⁹

5.2.2. Bilanční saldo cestovního ruchu

*Tabulka 7 Bilanční saldo cestovního ruchu ve druhém kvartálu v období 2011-2020
(v milionech Kč)*

2Q	Příjmy	Výdaje	Saldo	Δ yt	Δ t
2011	35413	21886	13527		
2012	35443	21174	14269	742	0,054853
2013	33656	21981	11675	-2594	-0,18179
2014	35069	25613	9456	-2219	-0,19006
2015	37962	29597	8365	-1091	-0,11538
2016	37586	30774	6812	-1553	-0,18565
2017	40312	32277	8035	1223	0,179536
2018	41281	32917	8364	329	0,040946
2019	42001	33901	8100	-264	-0,03156
2020	15025	14685	340	-7760	-0,95802

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

Maxima druhého kvartálu bilanční saldo cestovního ruchu dosáhlo opět v roce 2012, kdy saldo činilo 14 269 tisíc Kč. Hodnota se pro představu snížila v roce 2019, kdy situace

¹¹⁷ Srov. Seznam Zprávy. *Konec nouzového stavu: Jak se od pondělí změnilo Česko*. 17.5.2020. [cit. 1.3.2021]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/konec-stavu-nouze-jak-se-od-pondeli-zmeni-cesko-106225>

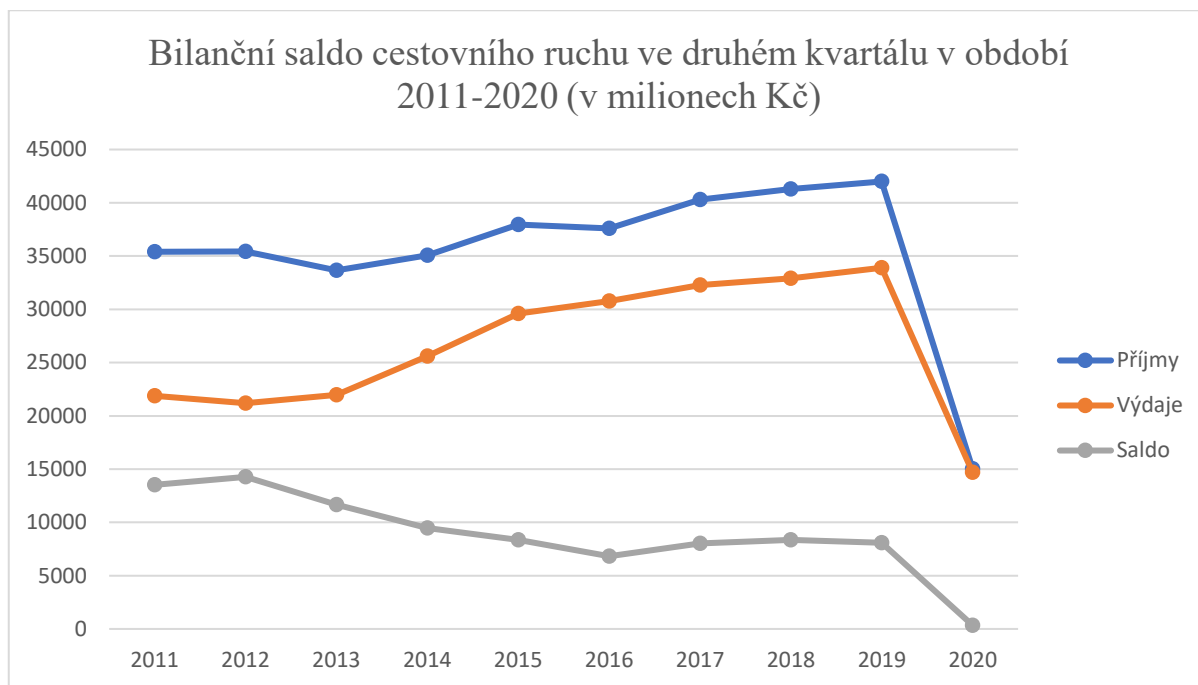
¹¹⁸ Srov. Vláda České republiky. *Harmonogram uvolňování podnikatelských činností, opatření ve školách a v sociálních službách*. 28.6.2020. [cit. 21.2.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/harmonogram-uvolnovani-opatreni-ve-skolach-a-skolskych-zarizenich--podnikatelskych-a-dalsich-cinnostech-180969/>

¹¹⁹ Srov. tamtéž

v cestovním ruchu byla v normálu, o 43,2 %. Vlivem restrikcí, uzavření hranic a také situací v cizích zemích se v druhém čtvrtletí 2020 rapidně snížily jak příjmy, tak i výdaje. Meziroční změna příjmů činila 64,2 %, výdajů 56,7 % a saldo se snížilo dokonce o 95,8 %.

Graf 7 Bilanční saldo cestovního ruchu v druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

5.2.3. Chování rezidentů v cestovním ruchu

Počet cest

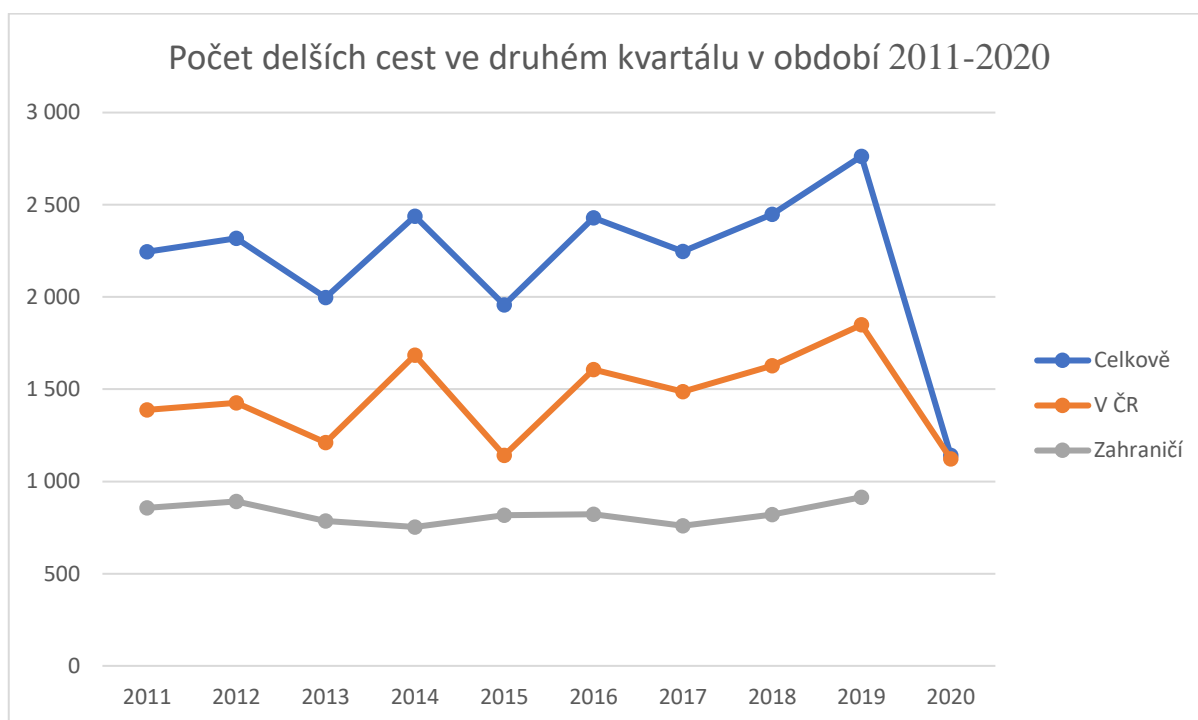
Tabulka 8 Počet delších cest ve druhém kvartále v období 2011-2020

2Q	Celkově	V ČR	Zahraničí	Δ_{yt}	δ_t
2011	2 245	1 389	856		
2012	2 318	1 426	892	73	0,033
2013	1 997	1 211	786	-321	-0,139
2014	2 437	1 684	753	440	0,220
2015	1 957	1 141	816	-480	-0,197
2016	2 429	1 607	822	471	0,241
2017	2 248	1 488	760	-181	-0,075
2018	2 449	1 628	821	201	0,090
2019	2 763	1 849	915	314	0,128
2020	1 142	1 123		-1 621	-0,587

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Ve druhém kvartálu cestovní ruch zaznamenal velký šok, jelikož podle údajů Českého statistického úřadu se počet cest ve zmíněném čtvrtletí snížil oproti minulému roku o 85-95 %, což vedlo k nezveřejnění výsledků kvůli malému počtu cest a výsledné nespolehlivosti dat. V souvislosti s koronavirovou situací se uskutečněné cesty do zahraničí týkaly pracovních cest. Co se týče počtu cest rezidentů v České republice, tak ve zkoumaném období ve druhém kvartálu dosáhl minima právě v roce 2020.

Graf 8 Počet delších cest ve druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V druhém kvartálu roku 2020 se počet delších cest v České republice snížil o 39,2 % a celkový počet se snížil dokonce o 58,7 %.

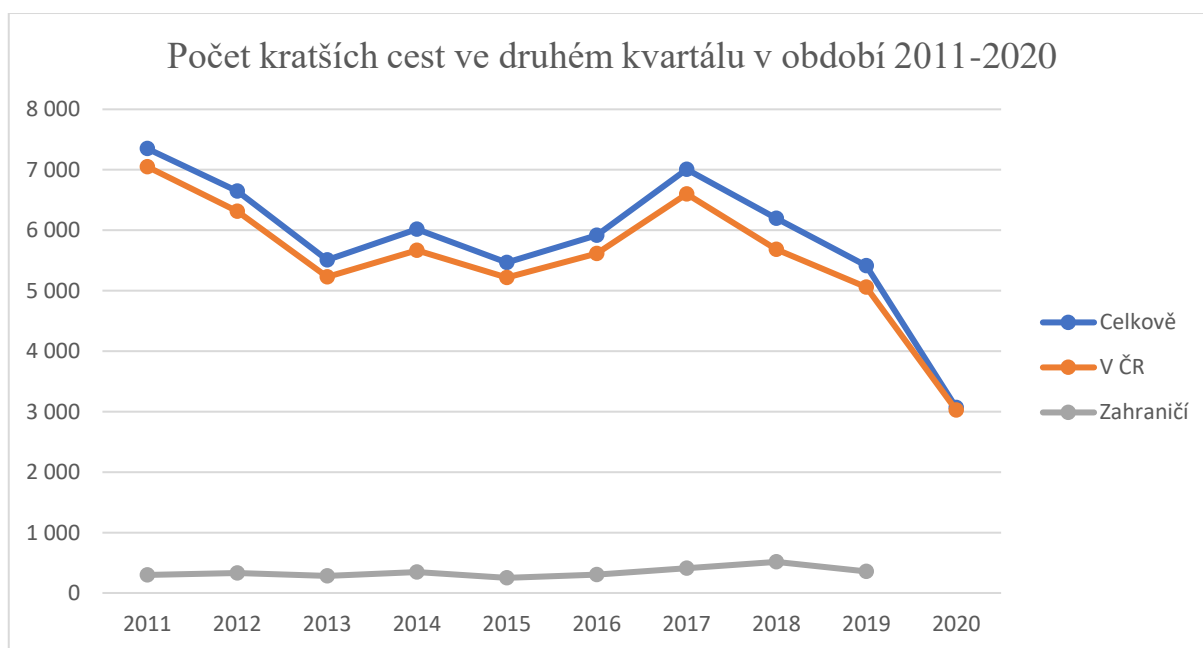
Tabulka 9 Počet kratších cest ve druhém kvartálu v období 2011-2020

2Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	Δ_t
2011	7 349	7 050	299		
2012	6 647	6 314	332	-702	-0,096
2013	5 511	5 228	283	-1 135	-0,171
2014	6 015	5 668	347	504	0,091
2015	5 469	5 218	250	-546	-0,091
2016	5 917	5 616	301	449	0,082
2017	7 008	6 601	407	1 091	0,184
2018	6 197	5 682	514	-811	-0,116
2019	5 412	5 058	354	-784	-0,127
2020	3 068	3 026		-2 344	-0,433

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Počet kratších cest v České republice se snížil sice o 40,1 %, avšak vlivem vyššího poměru cest v ČR oproti zahraničí ve srovnání s dlouhými cestami se celkový počet cest meziročně snížil o 43,3 %.

Graf 9 Počet kratších cest ve druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Od roku 2017 můžeme sledovat pokles jak v počtu krátkých cest v ČR, tak i celkového počtu, což vyústilo v roce 2020 v minimum ve zkoumaném období.

Počet přenocování

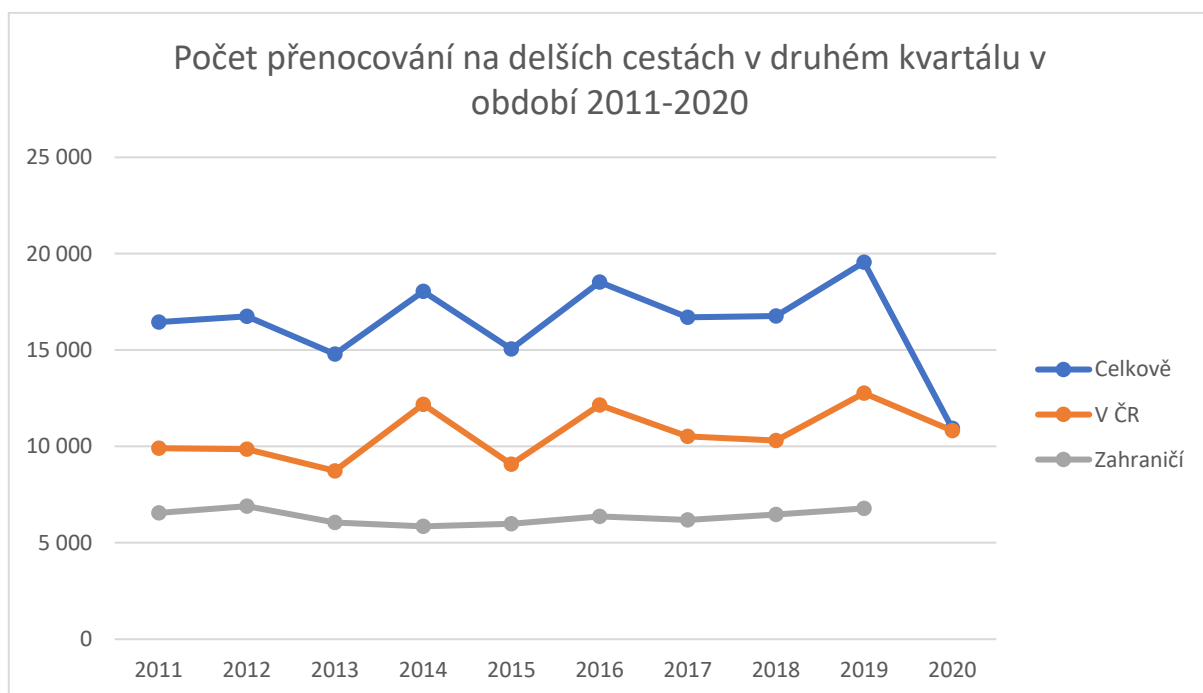
Tabulka 10 Počet přenocování na delších cestách ve druhém kvartálu v období 2011-2020

2Q	Celkově	V ČR	Zahraničí	Δ_{yt}	Δ_t
2011	16 459	9 899	6 560		
2012	16 750	9 849	6 900	291	0,0177
2013	14 795	8 736	6 059	-1 954	-0,1167
2014	18 044	12 190	5 854	3 249	0,2196
2015	15 063	9 083	5 980	-2 981	-0,1652
2016	18 526	12 149	6 377	3 463	0,2299
2017	16 708	10 526	6 182	-1 818	-0,0981
2018	16 763	10 299	6 463	54	0,0032
2019	19 557	12 765	6 792	2 794	0,1667
2020	10 937	10 813		-8 620	-0,4408

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V druhém kvartálu roku 2020 se meziročně celkový počet přenocování snížil v absolutním vyjádření o 8620 tisíc cest, což v procentuálním vyjádření představuje 44 %. Počet přenocování rezidentů se meziročně snížil o 15,2 %. V zahraničí vlivem poklesu počtu cest Český statistický úřad data nepublikoval.

Graf 10 Počet přenocování na delších cestách v druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrný počet přenocování na delších cestách v České republice se dokonce zvýšil z 6,9 evidovaných v roce 2019 na 9,6 v roce 2020, což znamená maximum ve zkoumaném období.

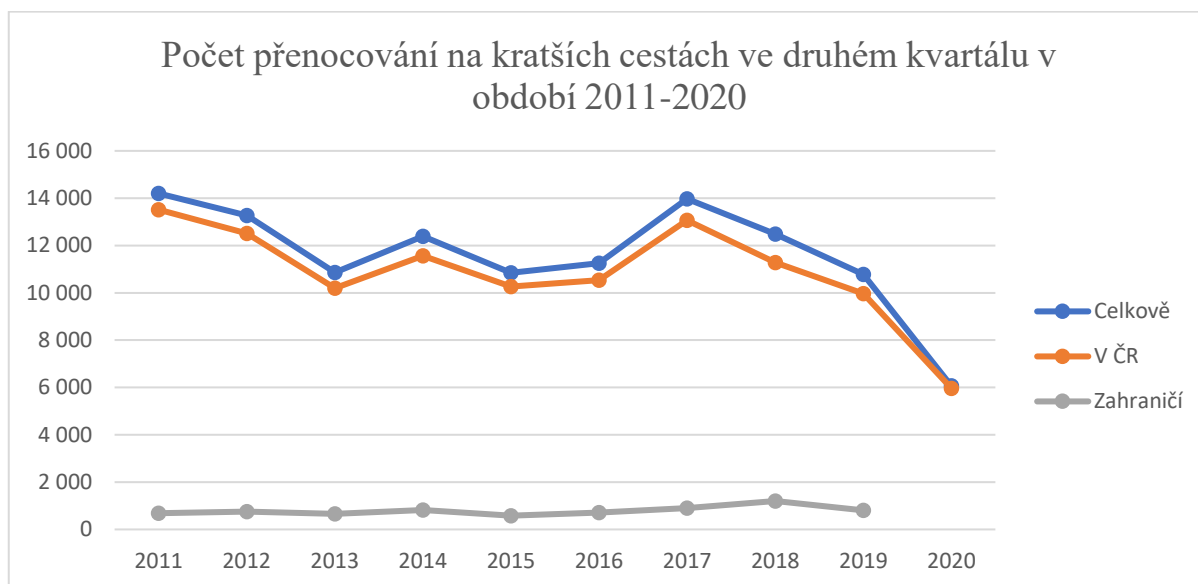
Tabulka 11 Počet přenocování na kratších cestách ve druhém kvartále v období 2011-2020

2Q	Celkově	V ČR	Zahraničí	Δy_t	Δt
2011	14 201	13 516	685		
2012	13 266	12 518	749	-935	-0,0658
2013	10 866	10 203	663	-2 401	-0,1810
2014	12 393	11 570	823	1 527	0,1405
2015	10 845	10 263	582	-1 548	-0,1249
2016	11 254	10 541	713	410	0,0378
2017	13 967	13 063	904	2 713	0,2410
2018	12 486	11 285	1 201	-1 481	-0,1060
2019	10 777	9 972	805	-1 709	-0,1369
2020	6 068	5 969		-4 709	-0,4370

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V druhém kvartálu můžeme pozorovat v delším horizontu nárůst počtu přenocování na kratších cestách, což bylo zapříčiněno růstem absolutního počtu cest oproti prvnímu kvartálu. V druhém kvartálu meziroční změna celkového počtu přenocování činila 43,7% snížení oproti předchozímu roku. Vlivem přísnějších opatření se tedy jedná o vyšší procentuální pokles než v prvním čtvrtletí.

Graf 11 Počet přenocování na kratších cestách ve druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V druhém kvartálu se průměrný počet přenocování v České republice již od roku 2017 drží stabilně na 2,0 přenocování.

Průměrné výdaje

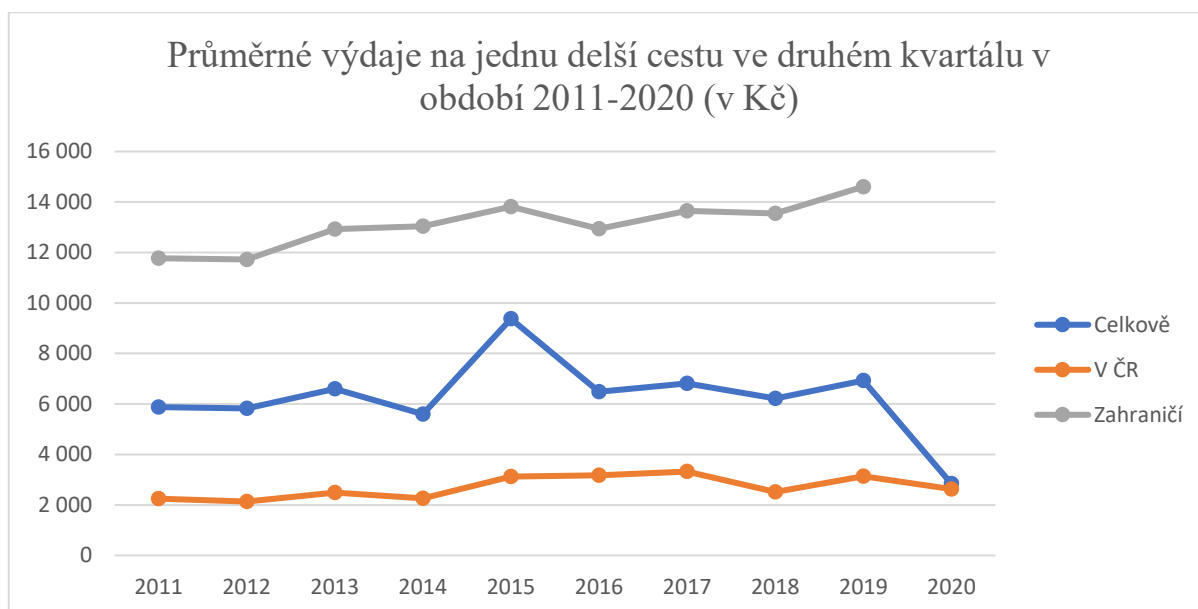
Tabulka 12 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve druhém kvartále v období 2011-2020

2Q	Celkově	V ČR	Zahraničí	Δ_{yt}	Δ_t
2011	5 879	2 249	11 767		
2012	5 825	2 135	11 725	-53,759	-0,0091
2013	6 596	2 487	12 920	770,698	0,1323
2014	5 595	2 266	13 039	-1 000,649	-0,1517
2015	9 372	3 119	13 813	3 776,662	0,6750
2016	6 481	3 177	12 941	-2 890,811	-0,3085
2017	6 812	3 322	13 643	330,775	0,0510
2018	6 214	2 517	13 542	-597,087	-0,0877
2019	6 932	3 136	14 606	717,385	0,1154
2020	2 844	2 631		-4 088,257	-0,5898

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Vlivem razantního poklesu delších cest do zahraničí a nezveřejnění průměrných výdajů na tyto cesty se jedná o prudký pokles celkových výdajů o 58,9 %. Druhý ukazatel průměrných výdajů na jeden den delší cesty se snížil dokonce o 68,7 %.

Graf 12 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje na jednu delší cestu v České republice se snížily o 16 %. Průměrné výdaje na jeden den delší cesty klesly dokonce o 37,6 %.

Tabulka 13 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve druhém kvartále v období 2011-2020 (v Kč)

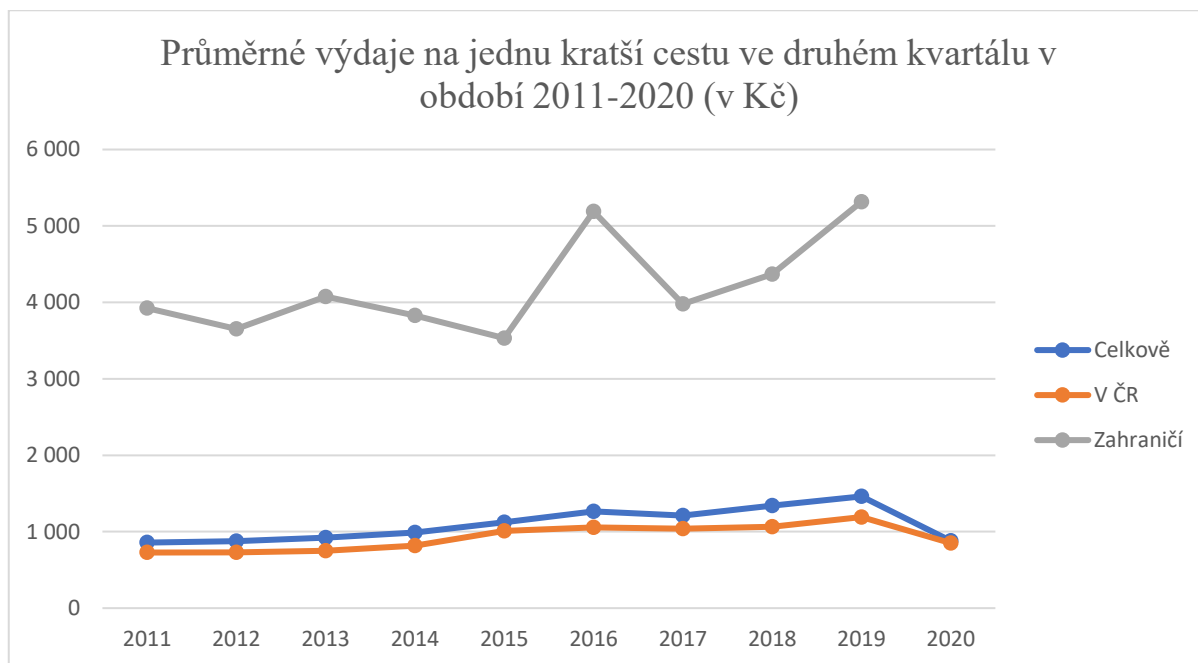
2Q	Celkově	V ČR	Zahraničí	Δ_{yt}	Δ_t
2011	857	727	3 924		
2012	877	731	3 651	19,175	0,0224
2013	922	751	4 075	45,655	0,0521
2014	991	817	3 827	68,469	0,0742
2015	1 125	1 009	3 532	134,236	0,1355
2016	1 267	1 057	5 192	142,068	0,1263
2017	1 210	1 039	3 979	-56,926	-0,0449
2018	1 339	1 065	4 367	129,177	0,1067
2019	1 462	1 191	5 317	122,239	0,0913
2020	880	849		-581,505	-0,3979

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Obdobně jako u delších cest tak i zde můžeme vidět výrazný pokles průměrných výdajů na kratší cesty, a to o 39,8 %. Snížení bylo způsobeno především zmíněným 85-95% poklesem cest do zahraničí a také poklesem průměrných výdajů na cesty v České republice o 28,7 %.

Graf 13 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve druhém kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V grafu můžeme vidět, že celkové průměrné výdaje se vlivem situace v roce 2020 dostaly téměř na úroveň hodnoty v roce 2012. Průměrné výdaje na jeden den kratší cesty v druhém kvartálu klesly v roce 2020 meziročně o 39,5 %.

5.3. Třetí kvartál roku

5.3.1. Popis aktuální situace

Začátek léta přinesl nárůst nových případů nákazy novým koronavirem. Počet nakažených vyžadující hospitalizaci však zůstal nízký.¹²⁰ Během července a srpna se situace obešla bez výraznějších restrikcí.

Ve čtvrtek 17.9. na tiskové konferenci tehdejší ministr zdravotnictví Adam Vojtěch uvedl, že epidemiologická situace není příznivá, tudíž nastanou nová opatření týkající se hospod,

¹²⁰ Srov. Novinky.cz. ON-LINE: V Česku je nejvíc nakažených od začátku pandemie. 19.7.2020. [cit. 21.2.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/on-line-v-cesku-je-nejvic-nakazenych-od-zacatku-pandemie-40330911>

diskoték, barů a klubů, kde platí zákaz provozu mezi půlnocí a šestou ranní.¹²¹ Na konci měsíce září následovalo opět vyhlášení nouzového stavu, které vešlo v platnost až v průběhu měsíce října.¹²²

5.3.2. Bilanční saldo cestovního ruchu

*Tabulka 14 Bilanční saldo cestovního ruchu ve třetím kvartálu mezi lety 2011-2020
(v milionech Kč)*

3Q	Příjmy	Výdaje	Saldo	Δ yt	Δ t
2011	36089	24052	12037		
2012	37021	23881	13140	1103	0,091634
2013	33725	25196	8529	-4611	-0,35091
2014	36458	28800	7658	-871	-0,10212
2015	38279	30405	7874	216	0,028206
2016	39919	29140	10779	2905	0,368936
2017	41170	31786	9384	-1395	-0,12942
2018	41295	32547	8748	-636	-0,06777
2019	42776	33770	9006	258	0,029492
2020	17935	17056	879	-8127	-0,9024

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

Třetí kvartál představující letní období červenec–září vykazoval do minulého roku každoroční růst aktivního turismu již od roku 2013, což znamená vyšší počet zahraničních turistů a s tím spojených příjmů. Nejvyššího salda cestovního ruchu dosáhl opět v roce 2012, což bylo dáno především nižšími výdaji. V rámci příjmů můžeme z tabulky i grafu zaznamenat kontinuální nárůst od roku 2013 do roku 2019, což si můžeme vysvětlit jednak nárůstem cen, ale také zvýšeným zájmem zahraničních turistů o Českou republiku. Letní období roku 2020 znamenalo snížení restrikcí v rámci cestování do zahraničí, ale také do České republiky, avšak

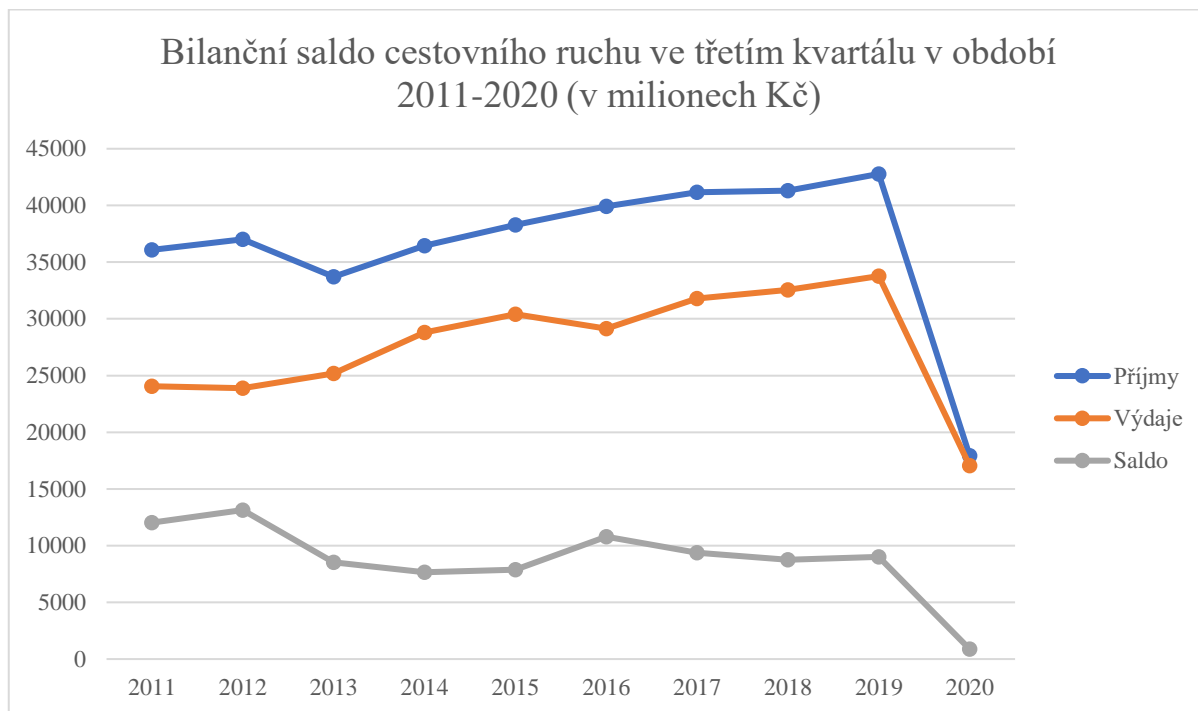
¹²¹ Srov. iRozhlas. *Epidemie nabírá na síle, řekl Vojtěch. Modely statistiků hovoří až o 70 000 případů do konce září.* 17.9.2020. [cit. 21.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tiskova-konference-ministerstvo-zdravotnictvi-adam-vojtech_2009171258_ada

¹²² Srov. Vláda České republiky. *Vláda vyhlásila na území České republiky od pondělí nouzový stav na 30 dnů, do 18. října omezila hromadné akce.* 30.9.2020. [cit. 22.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-vyhlasila-na-uzemi-ceske-republiky-od-pondeli-nouzovy-stav-na-30-dnu--do-18--rijna-omezila-hromadne-akce-183879/>

i tak můžeme pozorovat meziroční snížení salda o 90,2 %, kdy příjmy klesly o 58 % a výdaje o 49,4 %. Neochota cestování do zahraničí mohla být dána opatrností lidí ve finančním směru, ale také bezpečnosti. Lidé si také nemohli být jistí vládními restrikcemi, jelikož se pravidelně měnily.

Graf 14 Bilanční saldo cestovního ruchu ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

I přes zmírnění opatření v průběhu třetího kvartálu můžeme vidět strmý pokles příjmové i výdajové složky bilančního salda cestovního ruchu.

5.3.3. Chování rezidentů v cestovním ruchu

Počet cest

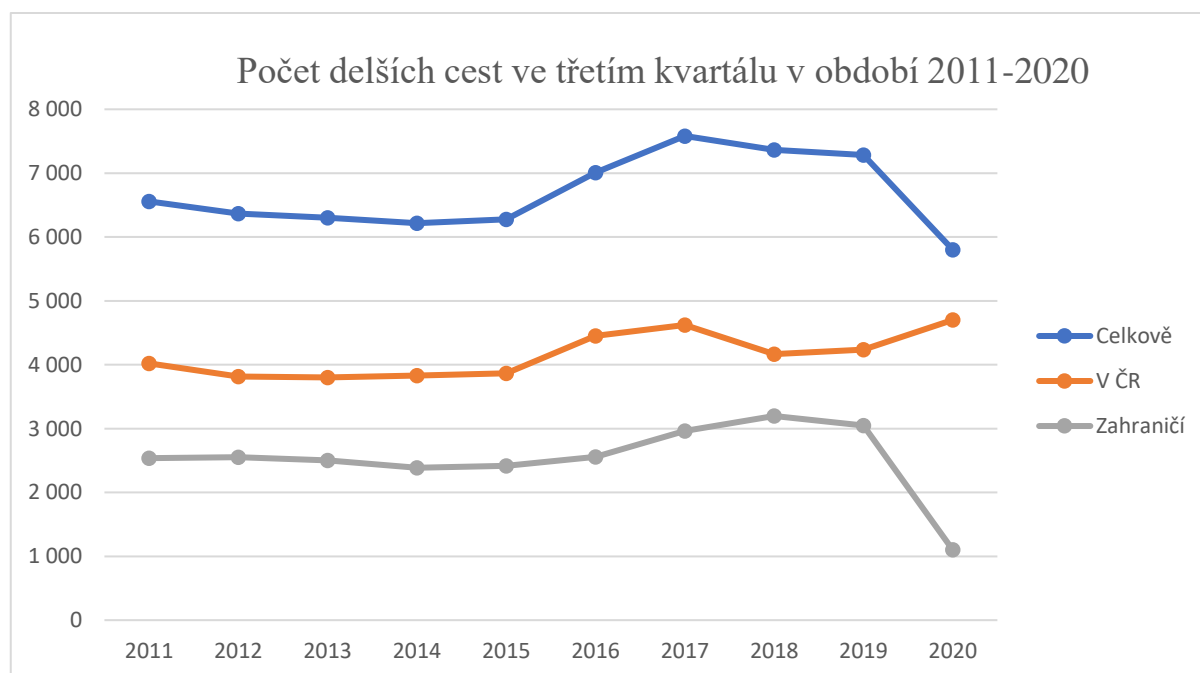
Tabulka 15 Počet delších cest ve třetím kvartále v období 2011-2020

3Q	Celkově	V ČR	Zahraničí	Δy_t	δ_t
2011	6 557	4 019	2 538		
2012	6 367	3 815	2 552	-190	-0,029
2013	6 304	3 801	2 503	-63	-0,010
2014	6 217	3 831	2 386	-87	-0,014
2015	6 279	3 864	2 415	62	0,010
2016	7 008	4 453	2 555	729	0,116
2017	7 582	4 621	2 961	574	0,082
2018	7 364	4 167	3 197	-218	-0,029
2019	7 283	4 236	3 047	-81	-0,011
2020	5 803	4 701	1 102	-1 480	-0,203

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V roce 2020 se počet delších cest ve třetím kvartálu sice snížil meziročně o 20,3 %, avšak oproti druhému kvartálu se vlivem mírnějších opatření nejednalo o tak razantní pokles jako ve zmíněném období.

Graf 15 Počet delších cest ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Zmírnění opatření umožnilo za jistých podmínek vycestovat do zahraničí. I přes tuto možnost můžeme 63,8% pokles delších cest do zahraničí.

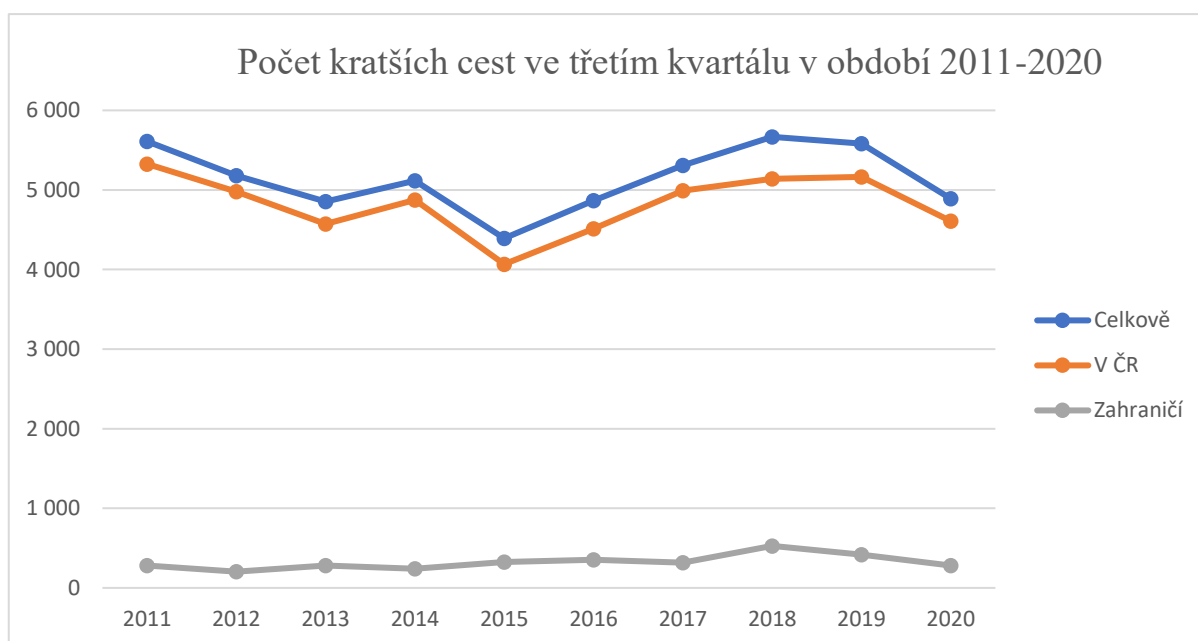
Tabulka 16 Počet kratších cest ve třetím kvartálu v období 2011-2020

3Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	5 610	5 327	283		
2012	5 182	4 978	204	-428	-0,076
2013	4 856	4 574	283	-326	-0,063
2014	5 114	4 874	241	258	0,053
2015	4 393	4 068	325	-721	-0,141
2016	4 868	4 513	355	475	0,108
2017	5 308	4 991	317	440	0,090
2018	5 667	5 139	528	359	0,068
2019	5 581	5 165	416	-86	-0,015
2020	4 890	4 610	280	-691	-0,124

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení počtu kratších cest o 12,4 %, což je ve srovnání s předchozími kvartály nejnižší hodnota.

Graf 16 Počet kratších cest ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Můžeme vidět pokles celkových kratších cest již druhým rokem, v roce 2020 došlo ke snížení počtu kratších cest do zahraničí o 32,6 %.

Počet přenocování

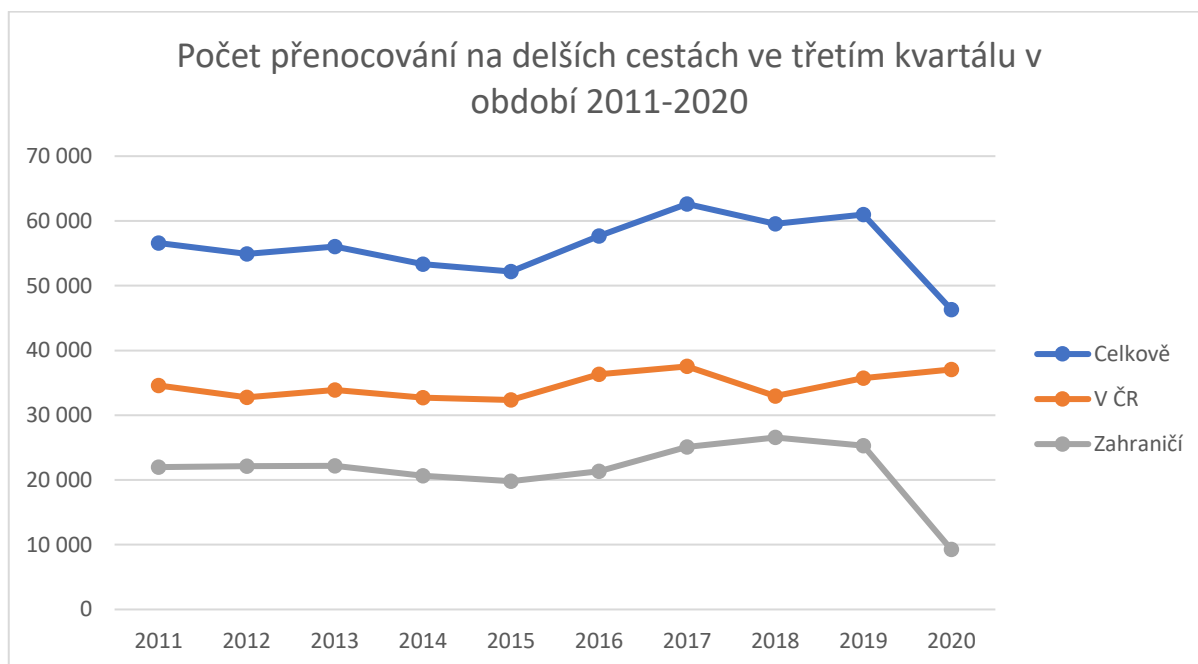
Tabulka 17 Počet přenocování na delších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020

3Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	56 600	34 605	21 995		
2012	54 921	32 783	22 138	-1 679	-0,0297
2013	56 047	33 875	22 172	1 126	0,0205
2014	53 333	32 708	20 625	-2 714	-0,0484
2015	52 174	32 348	19 826	-1 159	-0,0217
2016	57 668	36 326	21 342	5 494	0,1053
2017	62 615	37 529	25 086	4 947	0,0858
2018	59 536	32 980	26 556	-3 079	-0,0492
2019	61 002	35 728	25 274	1 466	0,0246
2020	46 314	37 057	9 257	-14 689	-0,2408

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Třetí kvartál je dlouhodobě rekordním obdobím v delších cestách. Jeden z důvodů může být například zvýšená koncentrace dovolených v letním období. Meziroční pokles v třetím čtvrtletí roku 2020 dosáhl 24,8 %. Fakticky se jedná o nejnižší pokles v procentuálním vyjádření, avšak v absolutním vyjádření se jedná o pokles o 14 689 tisíc přenocování, což je více než součet meziročního snížení za předchozí dva kvartály.

Graf 17 Počet přenocování na delších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Meziroční snížení počtu přenocování v zahraničí s hodnotou 63,3 % téměř kopíruje snížení počtu těchto cest. V ČR došlo v roce 2020 dokonce k zvýšení počtu delších cest ze strany rezidentů o 3,7 %. Zejména snížením průměrného počtu přenocování na delších cestách v ČR třetí kvartál v roce 2020 zaznamenal minimální hodnotu ve zkoumaném období.

Tabulka 18 Počet přenocování na kratších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020

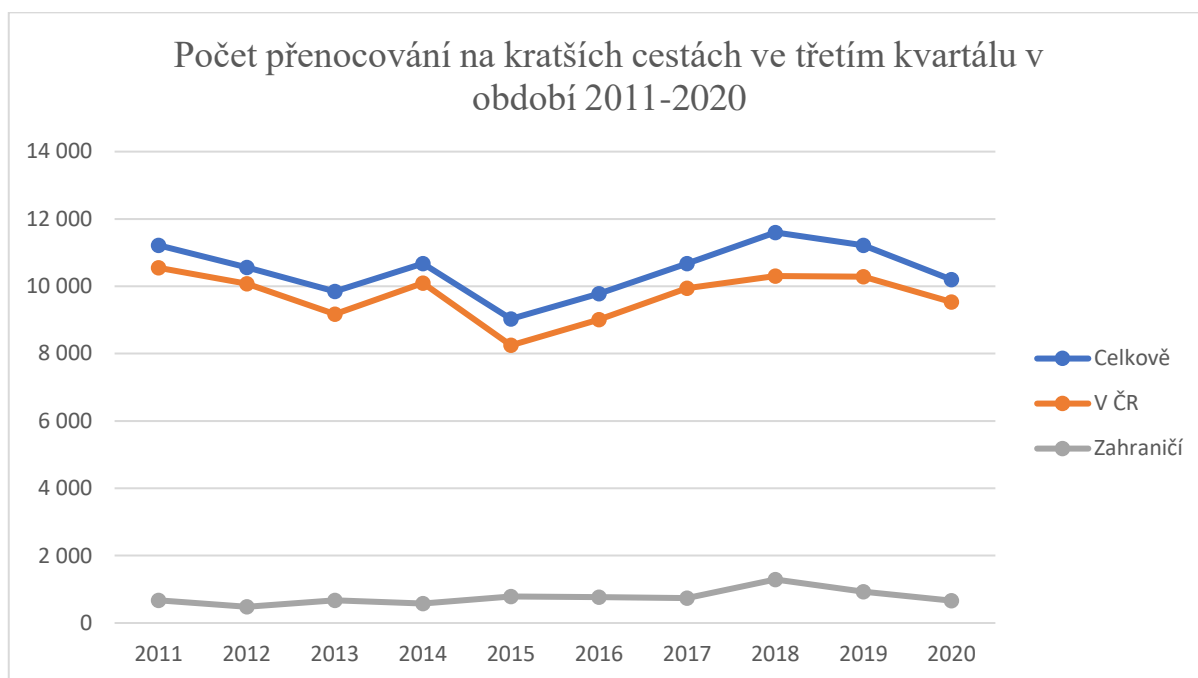
3Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	11 218	10 548	670		
2012	10 560	10 078	482	-658	-0,0587
2013	9 845	9 169	676	-715	-0,0677
2014	10 676	10 095	581	831	0,0844
2015	9 031	8 246	785	-1 644	-0,1540
2016	9 778	9 014	764	747	0,0827
2017	10 679	9 943	737	901	0,0921
2018	11 600	10 307	1 292	921	0,0862
2019	11 213	10 286	927	-387	-0,0333
2020	10 199	9 536	663	-1 014	-0,0904

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Počet přenocování na kratších cestách se ve třetím kvartálu snížil o 9 %, což je ve srovnání s předchozími kvartály relativně mírný pokles. Průměrný počet přenocování se však zvýšil z hodnoty 2,0 na číslo 2,1.

Graf 18 Počet přenocování na kratších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Razantnější procentuální snížení počtu přenocování ve třetím kvartále zaznamenaly cesty do zahraničí, kde pokles činil 28,4 %. V ČR republice se počet přenocování snížil pouze o 7,2 %.

Průměrné výdaje

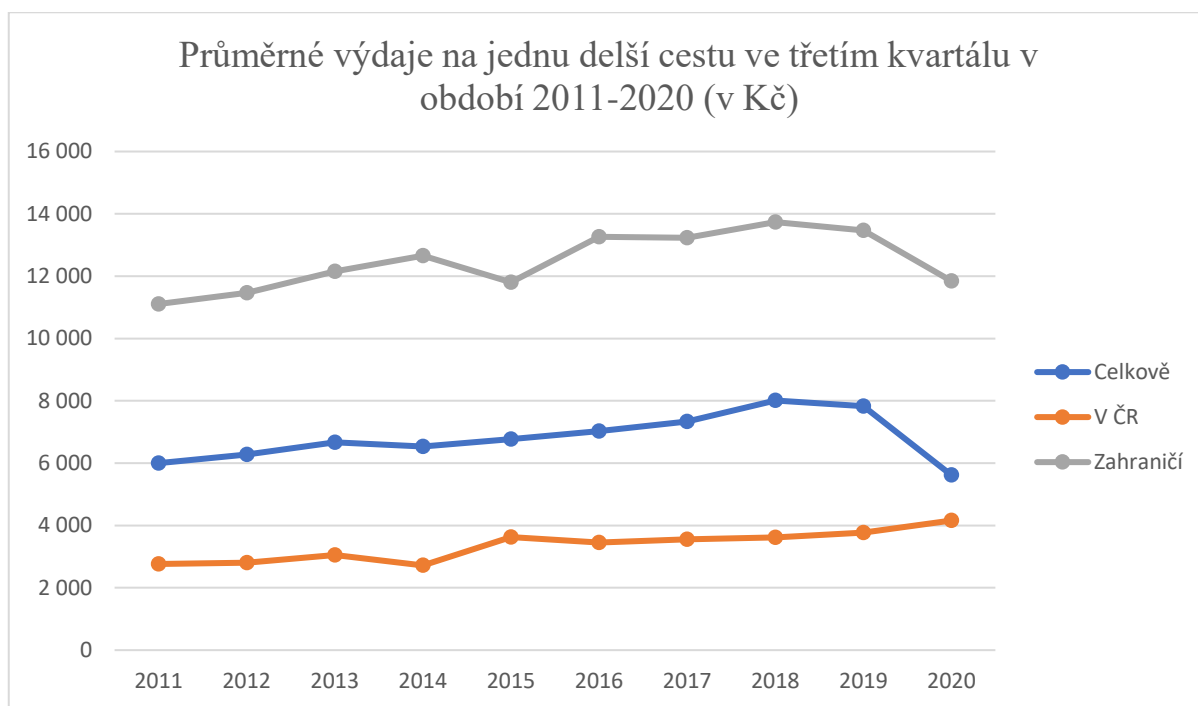
Tabulka 19 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve třetím kvartálu 2011-2020 (v Kč)

3Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	Δ_t
2011	5 997	2 770	11 107		
2012	6 275	2 805	11 462	278,153	0,0464
2013	6 665	3 051	12 155	390,137	0,0622
2014	6 533	2 719	12 659	-132,208	-0,0198
2015	6 771	3 625	11 805	238,078	0,0364
2016	7 033	3 457	13 265	261,994	0,0387
2017	7 334	3 552	13 234	300,741	0,0428
2018	8 011	3 619	13 735	676,997	0,0923
2019	7 827	3 770	13 468	-183,439	-0,0229
2020	5 618	4 159	11 844	-2 209,414	-0,2823

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje rezidentů se ve třetím kvartálu meziročně snížily o 28,2 %, což bylo především dáno poklesem počtu cest do zahraničí a s nimi spjatými výdaji. Průměrné výdaje v zahraničí se snížily o 12,1 %, zatímco výdaje na cesty v České republice se zvýšily o 10,3 %.

Graf 19 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje na jeden den delší cesty se snížily dokonce o 25,1 %, a to zase hlavně z důvodu poklesu počtu cest do zahraničí a s nimi spjatými výdaji, které se snížily o 13,1 %. Průměrné výdaje na jeden delší cesty v ČR se zvýšily o 17,2 %.

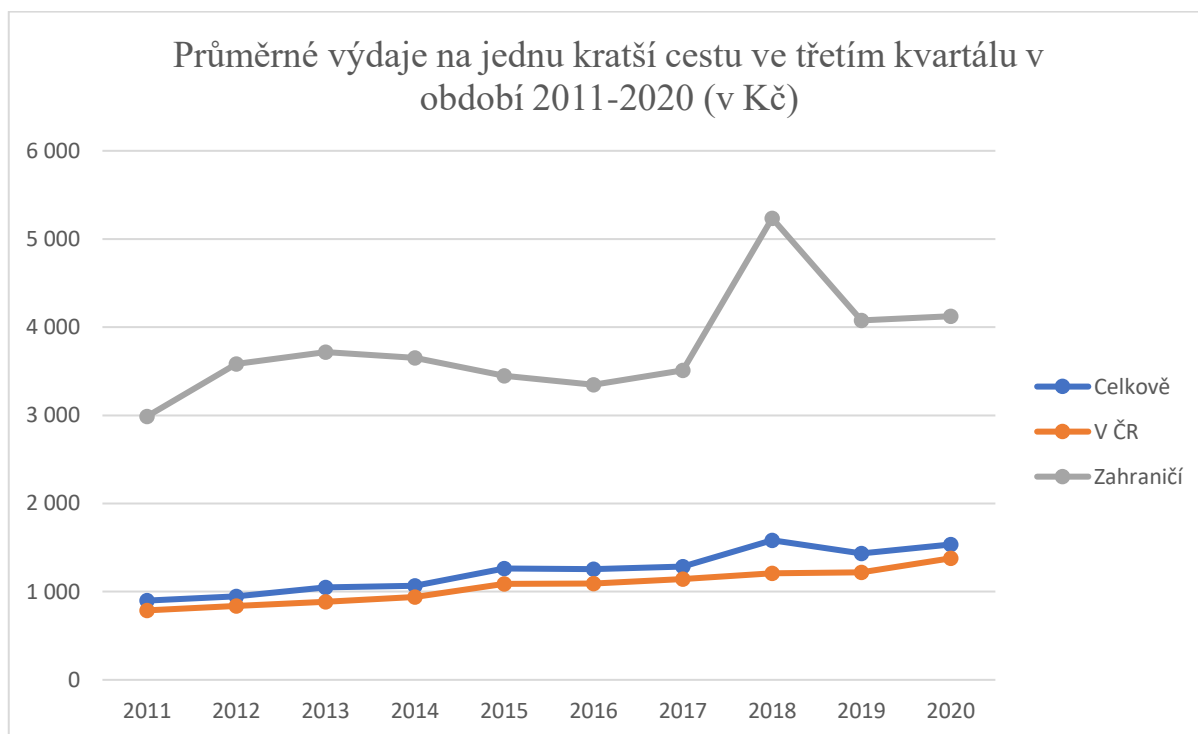
Tabulka 20 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020
(v Kč)

3Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	$\Delta_{y,t}$	δ_t
2011	899	788	2 989		
2012	946	838	3 582	47,149	0,0524
2013	1 050	885	3 719	103,490	0,1094
2014	1 068	941	3 652	18,462	0,0176
2015	1 264	1 089	3 448	195,517	0,1831
2016	1 258	1 093	3 346	-6,048	-0,0048
2017	1 284	1 143	3 509	26,577	0,0211
2018	1 583	1 208	5 236	299,352	0,2331
2019	1 433	1 220	4 075	-150,911	-0,0953
2020	1 536	1 378	4 125	103,394	0,0722

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje na jednu kratší cestu se zvýšily jak v ČR o 13 %, tak i v zahraničí o 1,2 %.
Což zapříčinilo celkový nárůst průměrných výdajů o 7,2 %.

Graf 20 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje na jeden den kratší cesty zvýšily o 4,6 %, což bylo způsobeno nárůstem výdajů v České republice o 10,1 %, jelikož výdaje v zahraničí poklesly o 3 %.

5.4. Čtvrtý kvartál roku

5.4.1. Popis aktuální situace

Jak již bylo řečeno dne 5. října vešel v platnost nouzový stav, a to na dobu 30 dnů. Oznámeno bylo ve stejný čas také omezení hromadných akcí, kdy po dobu dvou týdnů byly zakázány hromadné akce konané v počtu vyšším než deset osob ve vnitřních a než dvacet ve vnějších prostorech.¹²³ V průběhu měsíce se epidemiologická situace zhoršila, takže začalo platit například uzavření divadel, kin, ale také sportovních komplexů, jako jsou například posilovny, fitness centra nebo vnitřní bazény. Na konci měsíce vláda rozhodla o dalším zprísnění ve formě zákazu vycházení od deváté večerní do páté ranní hodiny, kdy lidé mohli vycházet jen za účelem cesty do práce, nutného ošetření či venčení psa.¹²⁴

Ministerstvo zdravotnictví od 16. listopadu začalo zveřejňovat na svém webu nové rizikové skóre – Protiepidemický systém (PES). Tento systém měl sloužit i pro zpřehlednění daných opatření a případných rozvolnění. V den vydání zmíněného systému jsme se pohybovali ve čtvrtém stupni, což znamenalo například omezení ubytování, hromadné akce ve vnitřních a venkovních prostorech pro maximálně šest osob, noční zákaz vycházení a zavřené bazény či wellness centra.¹²⁵ Na konci měsíce listopadu vláda rozhodla, že Česká republika ve čtvrtek 3. prosince přejde do třetího stupně systému PES, což by například umožňovalo uskutečnění vánočních trhů.¹²⁶ V průběhu měsíce prosince jsme se však znovu přes čtvrtý stupeň dostali až k tomu nejvyššímu, pátému stupni. Od neděle 27. prosince platila zprísnění například v podobě znovu uzavření provozoven služeb, lyžařských středisek i výstav. Omezilo se také například shromažďování.

---

¹²³ Srov. Vláda České republiky. *Vláda vyhlásila na území České republiky od pondělí nouzový stav na 30 dnů, do 18. října omezila hromadné akce.* 30.9.2020. [cit. 22.2.2021]

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-vyhlasila-na-uzemi-ceske-republiky-od-pondeli-nouzovy-stav-na-30-dnu--do-18-rijna-omezila-hromadne-akce-183879/>

¹²⁴ Srov. České noviny. *Vláda zakázala noční vycházení, omezila otevírací dobu obchodů.* 26.10.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vlada-zakazala-nocni-vychazeni-omezila-oteviraci-dobu-obchodu/1950390>

¹²⁵ Srov. ČT24. *Ministerstvo představilo index rizika PES. Česko je ve čtvrtém stupni z pěti, opatření ale ještě zůstávají.* 13.11.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3225692-blatny-predstavil-index-rizika-system-ma-prehledne-urcovat-platna-opatreni-proti>

¹²⁶ Srov. Vláda České republiky. *Do třetího stupně PES přejde Česko ve čtvrtek, rozhodla vláda.* 29.11.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/do-tretiho-stupne-pes-prejde-cesko-ve-ctvrtek--rozhodla-vlada-185260/>

5.4.2. Vývoj bilančního salda cestovního ruchu do roku 2019

Tabulka 21 Bilanční saldo cestovního ruchu ve čtvrtém kvartále v období 2011-2020
(v milionech Kč)

4Q	Příjmy	Výdaje	Saldo	Δ_{yt}	δ_t
2011	41333	19392	21941		
2012	38585	21309	17276	-4665	-0,21262
2013	37390	22717	14673	-2603	-0,15067
2014	39124	29410	9714	-4959	-0,33797
2015	40521	30329	10192	478	0,049207
2016	40761	30809	9952	-240	-0,02355
2017	41508	32049	9459	-493	-0,04954
2018	40614	32412	8202	-1257	-0,13289
2019	43011	34507	8504	302	0,03682

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČNB)

V roce 2019 bilanční saldo cestovního ruchu v ČR zaznamenalo maximum příjmů z aktivního turismu ve zkoumaném období, nedocházelo však ke kontinuálnímu nárůstu, jelikož občas došlo k meziročnímu poklesu. Pasivní turismus vykazuje dlouhodobý trend nárůstu trvající od počátku zkoumaného období v roce 2011, což by mohlo znamenat například zvyšující se zájem rezidentů České republiky o vycestování do zahraničí ve zmíněném období.

5.4.3. Chování rezidentů cestovního ruchu do roku 2019

Počet cest

Tabulka 22 Počet delších cest ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019

4Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	1 186	900	286		
2012	1 524	1 091	433	338	0,285
2013	1 537	1 192	345	13	0,009
2014	1 409	1 063	346	-128	-0,084
2015	1 599	1 156	443	190	0,135
2016	1 464	1 075	389	-135	-0,085
2017	1 462	961	502	-1	-0,001
2018	1 358	986	373	-104	-0,071
2019	1 487	1 035	452	128	0,094

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Dle počtu delších cest se čtvrtý kvartál dlouhodobě jeví jako nejslabší období ve srovnání ostatními. Rekordním rokem ve zmíněném období je 2015, hlavně díky nárůstu počtu cest v ČR. V dlouhodobém horizontu se čtvrtý kvartál nejvíce přibližuje hodnotami prvním.

Tabulka 23 Počet kratších cest ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019

4Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	4 418	4 182	235		
2012	3 910	3 644	266	-508	-0,115
2013	4 046	3 724	321	136	0,035
2014	4 438	4 157	281	393	0,097
2015	3 681	3 325	356	-758	-0,171
2016	4 249	3 957	293	569	0,154
2017	4 698	4 400	297	448	0,106
2018	4 900	4 452	448	202	0,043
2019	4 950	4 439	511	50	0,010

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Pro období čtvrtého kvartálu jsou typičtější kratší cesty, jejichž počet od roku 2015 stoupá.

Počet přenocování

Tabulka 24 Počet přenocování na delších cestách ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019

4Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	7 816	5 742	2 074		
2012	11 332	7 591	3 741	3 515	0,4498
2013	9 716	7 304	2 412	-1 616	-0,1426
2014	9 674	7 033	2 641	-42	-0,0043
2015	10 281	7 164	3 117	607	0,0627
2016	9 410	6 230	3 180	-871	-0,0847
2017	10 287	5 911	4 377	877	0,0932
2018	9 525	6 741	2 784	-762	-0,0741
2019	10 554	7 072	3 482	1 030	0,1081

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Počet přenocování na delších cestách znamenal meziroční zvýšení o 10,8 %, což v přepočtu na celkový počet delších cest znamenal zvýšení o 1,3 %.

Tabulka 25 Počet přenocování na kratších cestách ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019

4Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	8 578	8 095	483		
2012	7 389	6 841	548	-1 189	-0,1386
2013	7 918	7 176	743	529	0,0716
2014	8 836	8 171	665	918	0,1160
2015	6 920	6 198	722	-1 916	-0,2168
2016	8 329	7 616	713	1 408	0,2035
2017	9 128	8 435	693	799	0,0959
2018	9 173	8 136	1 037	45	0,0050
2019	9 753	8 563	1 189	580	0,0632

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Velký skok v počtu přenocování v zahraničí ve čtvrtém kvartálu se stal mezi lety 2017 a 2018, kdy meziroční změna činila 49,6 %. V následujícím roce 2019 meziroční růst pokračoval a zastavil se na 14,7 %. Díky růstu počtu přenocování na kratších cestách v zahraničí i v ČR rok 2019 znamenal maximum ve zkoumaném období. Průměrný počet přenocování na kratších cestách také zaznamenal mezi lety 2018 a 2019 růst o 5,2 %.

Průměrné výdaje

Tabulka 26 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019 (v Kč)

4Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	4 929	2 927	11 226		
2012	6 499	3 336	14 469	1 570,330	0,3186
2013	5 685	3 074	14 705	-814,034	-0,1252
2014	5 039	2 616	12 494	-646,436	-0,1137
2015	5 698	2 707	13 494	658,911	0,1308
2016	5 310	2 603	12 791	-388,036	-0,0681
2017	7 447	3 995	14 058	2 137,605	0,4026
2018	7 293	3 504	17 316	-154,753	-0,0208
2019	6 325	3 534	12 713	-967,127	-0,1326

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje na delší cestu v roce 2019 zaznamenaly meziroční propad o 13,3 %, což bylo zapříčiněno hlavně výrazným poklesem průměrných výdajů v zahraničí, a to 26,6 %.

Tabulka 27 Průměrné výdaje na kratší cestu ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019
(v Kč)

4Q	Celkově	V ČR	Zahraníčí	Δ_{yt}	δ_t
2011	988	824	3 915		
2012	1 022	843	3 478	33,716	0,0341
2013	1 171	903	4 278	149,293	0,1461
2014	1 167	949	4 385	-4,796	-0,0041
2015	1 395	1 143	3 756	228,951	0,1963
2016	1 430	1 196	4 602	34,953	0,0250
2017	1 329	1 165	3 764	-101,120	-0,0707
2018	1 558	1 241	4 703	228,387	0,1718
2019	1 580	1 220	4 699	21,928	0,0141

Zdroj: Vlastní zpracování (vychází z dat ČSÚ)

Průměrné výdaje v roce 2019 zaznamenaly meziroční růst o velikosti 1,4 %.

5.4.4. Predikce výsledků

Opatření ve čtvrtém kvartálu se nejlépe podobaly těm z kvartálu druhého. Lze tedy očekávat, že stejně jako ve druhém kvartálu mohlo dojít k razantnímu snížení návštěvníků ze zahraničí, což se může projevit především v příjmech z aktivního turismu, ale také je možno očekávat snížení počtu výjezdů rezidentů České republiky do zahraničí, neboť došlo k zpřísnění opatření pro cestu do zahraničí.

Výsledky k výjezdovému a domácím cestovnímu ruchu a k platební bilanci ke čtvrtému kvartálu sice nejsou k dispozici, ale podle dat hromadných ubytovacích zařízení se celkový počet ubytovaných hostů meziročně snížil o 85,9 % a počet přenocování poklesl o 81,3 %. Celkem za všechny kvartály roku 2020 došlo k poklesu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních o 51 %, což představuje 11,2 miliónů hostů.¹²⁷

¹²⁷ Srov. Český statistický úřad. *V roce 2020 se v ČR uskutečnilo 31 milionů přenocování*. 9.2.2021. [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/cestovni-ruch-4-ctvrtleti-2020>

6. Potenciální postup ke zlepšení situace v cestovním ruchu

Autor zastává názor, že se cestovní ruch nedostane zpět do stavu, v němž byl před příchodem nového koronaviru. Důležité je však snažit se s touto situací pracovat, a to hlavně ze strany vlády a podnikatelů. Potenciální nadějí, ke které velká část populace vzhlíží, může být očkování. V této chvíli dochází po celém světě k vakcinaci, jejíž prioritou jsou ohrožené skupiny lidí. Jedním z potenciálních řešení ze strany státu by mohlo být například zavedení tzv. „covid pasu“, s nímž by jeho majitel mohl po vakcinaci cestovat po České republice a využívat služby. Zároveň by nabídka výhod spojených s testováním mohla přesvědčit více lidí, aby využili možnost se očkovat. Pro Českou republiku je v této situaci především důležitá orientace na rezidenty. Autorův názor je, že pro marketingové účely je na místě využití známých osobností, které by dokázaly v rámci svého dosahu zpropagovat zajímavá místa v České republice prostřednictvím sociálních sítí nebo také ve spolupráci s vybranou televizní stanicí. Zajímavým marketingovým prvkem k propagaci míst v České republice by mohlo být vytvoření aplikace s návrhy na výlet či dovolenou, kde by mohli lidé při návštěvě zvoleného místa po načtení QR kódu psát recenze a sdílet své návštěvy na sociálních sítích skrze aplikaci. Vhodná spolupráce by mohla být například s Klubem českých turistů, kteří by mohli do aplikace vložit například jejich výkonnostní odznaky, které se člení podle druhu turistiky na pěší turistiku, cykloturistiku, lyžařskou turistiku, zimní táboření, vysokohorskou turistiku.¹²⁸ Při spolupráci s turistickými místy, ať už s hrady, zámky či s muzei, by mohly do aplikace být zapracovány turistické známky, které by při návštěvě dotyčný návštěvník automaticky v aplikaci dostal a tvořil si tak sbírku navštívených míst.

Autor si myslí, že jedním z pozitivních vlivů této pandemické situace je zavedení technologií do mnoha procesů, kde by bez aktuální situace zavedeny nebyly. Jednou z potenciálních zbraní podnikatelů by mohlo být právě využití technologií, ať už na propagaci svých služeb tak i na samotnou službu. Velký prostor na trhu především skýtá VR technologie, které se stávají v čím dál vyšší míře součástí výbavy domácností. Velký potenciál autor vidí především využití této technologie na výstavách, prohlídkách historických míst s interaktivním výkladem. Podnikatelé by také měli minimalizovat strach lidí, kteří se mohou zdržovat spotřebou

---

¹²⁸ Srov. Klub českých turistů. *Turistické odznaky*. [cit. 5.3.2021].

Dostupné z: <https://kct.cz/turisticke-odznaky>

nabízených služeb z důvodu obavy z nákazy. Jejich primárním cílem by mělo být minimalizace rizika nákazy v prostorech podnikání, a to zajistit například omezením počtu zákazníků ve stejný čas, používání dezinfekcí při vstupu do prostor, provzdušněné prostory a také testování personálu s čestným prohlášením o bezinfekčnosti.

Závěr

Tématem této práce je analýza vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice. Cílem práce bylo zjistit, do jaké míry zmíněná krize ovlivnila zvolené ukazatele cestovního ruchu a také nastínění možného postupu pro zlepšení situace.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se zaměřuje především na vymezení cestovního ruchu jako disciplíny se souvisejícími pojmy, na faktory ovlivňující cestovní ruch a nabídku či poptávku po něm. Důležitou součástí této části je i specifikace cestovního ruchu v České republice a situace v roce 2020.

Praktická část je soustředěna na analýzu zvolených ukazatelů, jimiž je bilanční saldo cestovního ruchu a charakteristiky domácího a výjezdového cestovního ruchu. Demonstrace vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice mělo být dosaženo především analýzou zmíněných ukazatelů a následným srovnáním s hodnotami dosaženými v předchozích letech. Pro lepší a podrobnější srovnání byla rozdělena praktická část do kvartálů, kdy v každém čtvrtletí byla pro lepší pochopení a orientaci v datech nastíněná tehdejší situace, která panovala ohledně nového koronaviru v České republice.

Vlivem poklesu aktivního i pasivního turismu v České republice došlo ke snížení bilančního salda cestovního ruchu ve všech zkoumaných čtvrtletí roku 2020. Především díky pomalému počátečnímu vývoji v měsících lednu a únoru se příjmy a výdaje v prvním kvartálu držely na relativně srovnatelných hodnotách s předchozími lety. Avšak v druhém kvartálu vlivem nepříznivé situace a restrikcí v cestování do zahraničí, a naopak také do naší země, došlo k rapidnímu snížení příjmu i výdajů. Třetí kvartál reprezentován letním obdobím přinesl řadu uvolnění ze strany vlády České republiky, a tak došlo k malému zlepšení na straně příjmů i výdajů, avšak i přesto se nedokázalo zabránit prudkému meziročnímu poklesu.

Zkoumanými charakteristikami domácího a výjezdového cestovního ruchu jsou počet vykonaných cest, počet přenocování a také průměrné výdaje. Výše uvedené charakteristiky jsou dle metodologie Českého statistického úřadu děleny na kratší a delší cesty. Primárním údajem, z něhož vycházejí zbylé ukazatele, je především absolutní počet cest. Ve všech zkoumaných čtvrtletích došlo k výraznému meziročnímu poklesu delších i kratších cest. Meziroční procentuální pokles delších i kratších cest se působením striktních opatření nejvíce projevil ve druhém čtvrtletí minulého roku. Nejmenšího propadu bylo dosaženo vlivem uvolnění celé řady opatření ve třetím kvartálu, kdy je počet delších cest v dlouhodobém horizontu nejvyšší.

Souvisejícím ukazatelem je počet přenocování, kdy se opět největšího poklesu dosáhlo ve druhém čtvrtletí a procentuálně nejnižšího ve třetím kvartálu. U delších cest je nutno dodat, že

došlo ve třetím kvartálu sice k nejnižšímu procentuálnímu poklesu počtu přenocování oproti předchozím dvěma čtvrtletím, avšak v absolutním vyjádření se jedná o větší pokles než součet prvního a druhého čtvrtletí.

Posledním ukazatelem jsou průměrné výdaje na delší a kratší cestu. K největšímu propadu ukazatele došlo v druhém kvartálu především z důvodu poklesu cest do zahraničí o 85-95 % dle údajů Českého statistického úřadu. Průměrné výdaje vynaložené na delší cesty v České republice zaznamenaly růst v prvním a třetím čtvrtletí, a naopak propad v druhém kvartálu. Průměrné výdaje vynaložené na kratší cesty v České republice v prvních dvou kvartálech klesly, ale ve třetím naopak zaznamenaly růst.

Výsledky posledního kvartálu roku 2020 sice nebyly v době vypracování bakalářské práce zveřejněny, lze ale předpokládat, že by se mohl pokles pohybovat v rozměrech druhého kvartálu, neboť restrikce v těchto dvou obdobích byly obdobné. Z toho lze usuzovat, že rok 2020 byl pro cestovní ruch z mnoha hledisek kritický. S jistotou můžeme říct, že potenciální zlepšení situace v cestovním ruchu je úzce spjato s vývojem epidemie nového koronaviru. Nejslibnějším řešením by mohlo být očkování, které by mohlo umožnit cestování do cizích zemí. Zlepšení situace v cestovním ruchu lze očekávat pouze za předpokladu, že se epidemiologická situace uklidní, nebo se najde účinný lék proti této nemoci. Do té doby není možné očekávat zlepšení podmínek pro podnikatele a zaměstnance v oblasti cestovního ruchu

Seznam zdrojů

Knižní zdroje

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-8874-6.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.

RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků*. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-247-5021-7.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3. RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.

TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance : státní politika turismu České republiky : systémový přístup k řešení problémů*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3842-0.

Internetové zdroje

Aktuálně.cz. *WHO vyhlásila globální stav zdravotní nouze, první nakažené oznámila Itálie*. 30.1.2020. [cit. 17.2.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/who-vyhlasila-globalni-stav-zdravotni-nouze-prvni-nakazene-o/r~638e106843b111ea858fac1f6b220ee8/>

BBC. *Coronavirus: Is virtual reality tourism about to take off?*. 30.10.2020. [cit. 9.2.2021]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/business-54658147>

Česká kvalita. *Program Česká kvalita*. [cit. 10.2.2020].

Dostupné z: <http://ceskakvalita.cz/spotrebitele/program-ceska-kvalita/19>

České noviny. *Vláda zakázala noční vycházení, omezila otevírací dobu obchodů*. 26.10.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vlada-zakazala-nocni-vychazeni-omezila-oteviraci-dobu-obchodu/1950390>

Český statistický úřad. *„Husákovy“ versus „Havlovy děti“*. 20.12.2014. [cit. 15.3.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/52002e2055>

Český statistický úřad. *Age structure on December 31st, 2019*. [cit. 8.2.2021].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/animgraf/cz/>

Český statistický úřad. *Český ruch v historických souvislostech* [cit. 6.2.2020].

Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/1804110620_21.pdf/c2e94604-287b-45ea-8d98-c0bc22201d73?version=1.0

Český statistický úřad. *Modul zaměstnanosti cestovního ruchu*. 28.2.2020 [cit. 6.2.2021].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/modul_zamestnanosti_cestovniho_ruchu

Český statistický úřad. *Satelitní účet cestovního ruchu* [online]. 3.7.2020 [cit. 3.2.2021].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

Český statistický úřad. *Satelitní účet cestovního ruchu* 28.2.2020 [cit. 6.2.2021].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

Český statistický úřad. *V roce 2020 se v ČR uskutečnilo 31 milionů přenocování*. 9.2.2021. [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/cestovni-ruch-4-ctvrtleti-2020>

Český statistický úřad. *Věková struktura k 31.12.2019*. [cit. 11.2.2021].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/animgraf/cz/index.html?lang=cz>

ČT24. *Ministerstvo představilo index rizika PES. Česko je ve čtvrtém stupni z pěti, opatření ale ještě zůstávají*. 13.11.2020. [cit. 22.2.2021].

Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3225692-blatny-predstavil-index-rizika-system-ma-prehledne-urcovat-platna-opatreni-proti>

Echo24. *Koronavirus zdevastoval pražské hotely. Trpí tím tak celý turismus v zemi.* 28.1.2021 [cit. 9.2.2021]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SCCee/koronavirus-zdevastoval-prazske-hotely-trpi-tim-tak-cely-turismus-v-zemi>

European Commission. *Tourism for all.* [cit. 8.2.2021]

Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/business-portal/accessibility_en

Hygienická stanice hlavního města Prahy. *V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem, z toho dva v Praze.* 1.3.2020. [cit. 17.2.2021].

Dostupné z: http://www.hygpaha.cz/dokumenty/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem--z-toho-dva-v-praze-4614_4614_161_1.html

iRozhlas. *Do Prahy loni přijelo o tři čtvrtiny méně turistů než v roce 2019. Přivítala hlavně Čechy a Němce.* 9.2.2021. [cit. 9.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/cestovani/cestovani-turismus-turiste-praha-prague-city-tourism-cesko_2102091444_dok

iRozhlas. *Epidemie nabírá na síle, řekl Vojtěch. Modely statistiků hovoří až o 70 000 případů do konce září.* 17.9.2020. [cit. 21.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tiskova-konference-ministerstvo-zdravotnictvi-adam-vojtech_2009171258_ada

iRozhlas. *Světový pohár v biatlonu bude v Novém Městě na Moravě kvůli hrozbě koronaviru bez diváků.* 2.3.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/zimni-sporty/biatlon-svetovy-pohar-nove-mesto-na-morave-koronavirus-divaci-kulisa-bezpecnost_2003020942_mim

iRozhlas. *Vláda omezila pohyb lidí po celém Česku. Nakažených je 298, nejvíc v Praze a Olomouckém kraji.* 16.3.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karantena-celostatni-ceska-republika-andrej-babis-zdravotnictvi-omezeni-pohybu_2003152304_onz

Klub českých turistů. *Turistické odznaky.* [cit. 5.3.2021]. Dostupné z: <https://kct.cz/turisticke-odznaky>

Letiště Praha. *Prevence šíření nákazy koronavirem. Letiště Praha přijalo opatření v oblasti edukace cestujících.* 24.2.2020 [cit. 17.2.2021].

Dostupné z: <https://www.prg.aero/koronavirus-letiste-praha-prijalo-opatreni-v-oblasti-edukace-cestujicich>

Lidovky.cz. *Kvůli koronaviru skončí lety z Koreje i severní Itálie. Spoje omezil i Regiojet.* 2.3.2020. [cit. 17.2.2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/bezpecnostni-rada-rozhoduje-o-pozastaveni-letu-z-lombardie-do-ceska-kvuli-koronaviru.A200302_071727_In_domov_vag

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Cestovní ruch*. [cit. 8.2.2021].
Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch>

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014-2020* [online]. 27.3.2013 [cit.5.2.2021] Dostupné z:
https://mmr.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Podpora%20region%c5%af%20a%20cestovn%c3%ad%20ruch/Cestovn%c3%ad%20ruch/Koncepce%202014-2020/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Seznam zemí podle míry rizika nákazy*. 3.2.2021. [cit. 9.2.2021]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/seznam-zemi-podle-miry-rizika-nakazy/>

Novinky.cz. ON-LINE: *V Česku je nejvíc nakažených od začátku pandemie*. 19.7.2020. [cit. 21.2.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/on-line-v-cesku-je-nejvic-nakazenych-od-zacatku-pandemie-40330911>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Úterý 28. ledna 2020*. [cit. 17.2.2021]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/040schuz/s040161.htm>

Seeker. *The Top Travel Trends and Destinations for 2021*. [cit. 9.2.2021]. Dostupné z: <https://seeker.io/2021-travel-trends/>

Seznam Zprávy. *#StopCovidCZ: Doprava do zahraničí z ČR*. 19.6.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/doprava-do-zahranici-z-cr-a-moznosti-cestovani-mimo-cr-93658>

Seznam Zprávy. *Konec nouzového stavu: Jak se od pondělí změní Česko*. 17.5.2020. [cit. 1.3.2021]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/konec-stavu-nouze-jak-se-od-pondeli-zmeni-cesko-106225>

The Worlds Counts. *Number of tourist arrivals* [online]. [cit. 3.2.2021]. Dostupné z: <https://www.theworldcounts.com/challenges/consumption/transport-and-tourism/negative-environmental-impacts-of-tourism/story>

United Nation World Tourism Organization. *2020: worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals*. 28.1.2021 [cit. 9.2.2021]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals>

Vláda České republiky. *Do třetího stupně PES přejde Česko ve čtvrtek, rozhodla vláda*. 29.11.2020. [cit. 22.2.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/do-tretiho-stupne-pes-prejde-cesko-ve-ctvrtek--rozhodla-vlada-185260/>

Vláda České republiky. *Harmonogram uvolňování podnikatelských činností, opatření ve školách a v sociálních službách*. 28.6.2020. [cit. 21.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/harmonogram-uvolnovani-opatreni-ve-skolach-a-skolskych-zarizenich--podnikatelskych-a-dalsich-cinnosti-180969/>

Vláda České republiky. *Tisková konference k aktuální situaci v souvislosti s výskytem koronaviru v Evropě, 28. února 2020*. 28.2.2020. [cit. 17.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-k-aktualni-situaci-v-souvislosti-s-vyskytem-koronaviru-v-evrope--28--unora-2020-179940/>

Vláda České republiky. *Vláda rozhodla o prodloužení nouzového stavu do 30. dubna, podpoří kulturní instituce více než miliardou korun*. 9.4.2020. [cit. 21.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-rozhodla-o-prodlouzeni-nouzoveho-stavu-do-30--dubna--podpori-kulturni-institute-vice-nez-miliardou-korun-180949/>

Vláda České republiky. *Vláda vyhlásila na území České republiky od pondělí nouzový stav na 30 dnů, do 18. října omezila hromadné akce*. 30.9.2020. [cit. 22.2.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-vyhlasila-na-uzemi-ceske-republiky-od-pondeli-nouzovy-stav-na-30-dnu--do-18--rijna-omezila-hromadne-akce-183879/>

World Travel & Tourism Council. *Economic Impact Reports*. [cit. 8.2.2021].

Dostupné z: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>

wtm Global Hub. *Types of travellers emerging in 2021*. 27.1.2021 [cit. 8.2.2021].

Dostupné z: <https://hub.wtm.com/blog/trends/types-of-travellers-emerging-in-2021/>

Seznam zkratek

AIEST – Association Internationale d' Experts Scientifique de Tourisme

AR – Augmented reality

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

ECEAT – European Centre for Ecology and Tourism

EU – Evropská unie

G20 – Skupina největších ekonomik světa

GNBT – The German National Tourism Board

HDP – hrubý domácí produkt

HPH – hrubá přidaná hodnota

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky

OSN – Organizace spojených národů

UNWTO – World Tourism Organization

VR – virtual reality

WHO – World Health Organization

WTTC – World Travel & Tourism Council

Seznam tabulek

Tabulka 1 Bilanční saldo cestovního ruchu v prvním kvartálu v období 2011-2020 (v milionech Kč)	38
Tabulka 2 Počet delších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020	39
Tabulka 3 Počet kratších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020	41
Tabulka 4 Počet přenocování na delších cestách v prvním kvartálu v období 2011-2020.....	42
Tabulka 5 Počet přenocování na kratších cestách v prvním kvartálu v období 2011-2020	43
Tabulka 6 Průměrné výdaje na jednu delší cestu v prvním kvartálu v období 2011-2020	45
Tabulka 7 Bilanční saldo cestovního ruchu ve druhém kvartálu v období 2011-2020 (v milionech Kč).....	47
Tabulka 8 Počet delších cest ve druhém kvartále v období 2011-2020	49
Tabulka 9 Počet kratších cest ve druhém kvartálu v období 2011-2020.....	51
Tabulka 10 Počet přenocování na delších cestách ve druhém kvartálu v období 2011-2020	52
Tabulka 11 Počet přenocování na kratších cestách ve druhém kvartále v období 2011-2020	53
Tabulka 12 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve druhém kvartále v období 2011-2020	54
Tabulka 13 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve druhém kvartále v období 2011-2020 (v Kč).....	55
Tabulka 14 Bilanční saldo cestovního ruchu ve třetím kvartálu mezi lety 2011-2020 (v milionech Kč).....	57
Tabulka 15 Počet delších cest ve třetím kvartále v období 2011-2020.....	59
Tabulka 16 Počet kratších cest ve třetím kvartálu v období 2011-2020	60
Tabulka 17 Počet přenocování na delších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020.....	61
Tabulka 18 Počet přenocování na kratších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020	62
Tabulka 19 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020 (v Kč)	64
Tabulka 20 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020 (v Kč)	66
Tabulka 21 Bilanční saldo cestovního ruchu ve čtvrtém kvartále v období 2011-2020 (v milionech Kč) ...	68
Tabulka 22 Počet delších cest ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019.....	69
Tabulka 23 Počet kratších cest ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019.....	69
Tabulka 24 Počet přenocování na delších cestách ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019	70
Tabulka 25 Počet přenocování na kratších cestách ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019.....	70
Tabulka 26 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019 (v Kč).....	71
Tabulka 27 Průměrné výdaje na kratší cestu ve čtvrtém kvartálu v období 2011-2019 (v Kč)	72

Seznam grafů

Graf 1 Bilanční saldo cestovního ruchu v prvním kvartálu v období 2011-2020.....	39
Graf 2 Počet delších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020.....	40
Graf 3 Počet kratších cest v prvním kvartálu v období 2011-2020.....	41
Graf 4 Počet přenocování na delších cestách v prvním kvartále v období 2011-2020	43
Graf 5 Počet přenocování na kratších cestách v prvním kvartálu v období 2011-2020.....	44
Graf 6 Průměrné výdaje na jednu dlouhou cestu v prvním kvartálu v období 2011-2020	46
Graf 7 Bilanční saldo cestovního ruchu v druhém kvartálu v období 2011-2020	48
Graf 8 Počet delších cest ve druhém kvartálu v období 2011-2020	50
Graf 9 Počet kratších cest ve druhém kvartálu v období 2011-2020	51
Graf 10 Počet přenocování na delších cestách v druhém kvartálu v období 2011-2020	52
Graf 11 Počet přenocování na kratších cestách ve druhém kvartálu v období 2011-2020	54
Graf 12 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve druhém kvartálu v období 2011-2020	55
Graf 13 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve druhém kvartálu v období 2011-2020	56
Graf 14 Bilanční saldo cestovního ruchu ve třetím kvartálu v období 2011-2020	58
Graf 15 Počet delších cest ve třetím kvartálu v období 2011-2020	59
Graf 16 Počet kratších cest ve třetím kvartálu v období 2011-2020.....	60
Graf 17 Počet přenocování na delších cestách ve třetím kvartálu v období 2011-2020	62
Graf 18 Průměrné výdaje na jednu delší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020.....	65
Graf 19 Průměrné výdaje na jednu kratší cestu ve třetím kvartálu v období 2011-2020.....	66

Seznam obrázků

Obrázek 1 Druhy cestovního ruchu	13
Obrázek 2 Věková struktura k 31.12.2019 v ČR	18
Obrázek 4 Etapy vývoje cestovního ruchu	20
Obrázek 5 Cestovní ruch vs. jiná odvětví v roce 2018	27
Obrázek 6 Počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu a v národním hospodářství dle odvětví.....	28
Obrázek 7 Souhrnný přehled priorit za období 2007-2013.....	30
Obrázek 8 Mapa zemí podle míry rizika nákazy (v platnosti od 5.2.2021)	33

Anotace

Bibilografický údaj: Svobodník, Ondřej. *Analýza vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice*, Olomouc 2021. Bakalářská práce. Moravská vysoká škola Olomouc.

Vedoucí práce: Mgr. Jan Wossala, Ph.D.

Název práce: Analýza vlivu koronavirové krize na cestovní ruch v České republice

Autor: Ondřej Svobodník

Ústav: Ústav informatiky a aplikované matematiky

Vedoucí práce: Mgr. Jan Wossala, Ph.D.

Abstrakt:

Předmětem bakalářské práce je koronavirová krize a její vliv na turistický ruch v České republice. Cílem je vyhodnocení vlivu krize na cestovní ruch. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. První část je zaměřená na teoretické vymezení cestovního ruchu a s ním spjatých pojmů, specifikaci faktorů ovlivňujících cestovní ruch, zaměření se na cestovní ruch v České republice a také nastínění situace v roce 2020. Praktická část je zaměřena na analýzu vývoje vybraných ukazatelů cestovního ruchu v období 2011-2020 za účelem srovnání jejich hodnot během zmíněného období. Vybranými faktory jsou data vydaná Českou národní bankou a Českým statistickým úřadem, a to bilanční saldo turismu a charakteristiky domácího a výjezdového cestovního ruchu. K vizualizaci vývoje zmíněných statistik jsou použity především grafy, tabulky a výpočty.

Klíčová slova

Cestovní ruch, turismus, koronavirus, koronavirová krize, bilanční saldo cestovního ruchu, domácí a výjezdový cestovní ruch, čtvrtletí, kvartál

Title: Analysis of the impact of the coronavirus crisis on tourism in the Czech Republic

Author: Ondřej Svobodník

Department: Department of Computer Science and Applied Mathematics

Supervisor: Mgr. Jan Wossala, Ph.D.

Abstract:

The subject of this bachelor thesis is the coronavirus crisis and its impact on tourism in the Czech Republic. The aim is to evaluate the impact of the crisis on tourism. The thesis is divided into two parts – theoretical and practical. The first part is focused on the definition of tourism and related concepts, specification of factors influencing tourism, tourism from the perspective of the Czech Republic and also the outline of the situation in 2020. The practical part is focused on the analysis of selected tourism indicators in the period 2011-2020 in order to compare the values of the indicators during this period. The selected factors are data issued by the Czech National Bank and the Czech Statistical Office, namely the balance of tourism and the characteristics of domestic and outbound tourism. Graphs, tables and calculations are mainly used to visualize the development of the mentioned statistics.

Keywords:

Tourism, coronavirus, coronavirus crisis, balance of tourism, domestic and outbound tourism, quarter of the year, quarter